

ISSN

0463-6309

Siūlionių

I E T U V I Ū M O T E R Ū Ž Ū R N A L A S

1987

1

sausis
vasaris

TURINYS

D. Norutaitė	Moterys O.W. Milašiaus gyvenime ir kūryboje . . .	4
O.W. Milašius	Naktyj sustojusi karieta	6
A. Balašaitienė	Iš vienos moters dienoraščio	8
J. Vaičiūnaitė	Eilėraščiai	12
B. Šimkienė	Šeimininkės kasdieniniai darbai namuose	13
Ignas	12-tas amžius davė didelį šventąjį	15
S. Ralston	Upė	16
• Knygos	Alė Rūta — Knygų apžvalga	17
• Moterys pasaulyje		18
• Organizacinė veikla	A. Saudargienė — Baltų amazonės	21
	B. V. — Peteliškė lange	22
• Sveikata	J. Prunskis — Oda, jos priežiūra	23
	N.N. — Arbata	24
• Madų ir grožio pasaulis		26
• Šeimininkių kampelis	veda L. Murauskienė	28
• Atsiųsta paminėti		30

ILIUSTRACIJOS

L. Šepka	Šventieji	3
Vogt	O.W. Milašius	4
L. Muntz	Aguonų laukas	5
A. Tarabilda	Iliustracija	6
A. Tarabilda	Iliustracija	7
J. Daniliauskienė	Iliustracija	8
S. Kisarauškas	Moterys	9
E. Munch	Du vieniši žmonės	11
A. Kučas	Medis	12
K. Šimonis	Iliustracija	13
R. Bičiūnas	Ruduo	14
P. Lorenzetti	Šv. Pranciškus	15
R. Arbaitė	Vandens lelijos	18
J. Daniliauskienė	Iliustracija	21
E. Jašinskienė	Lietuvė	22
D. Tarabildienė	Peteliškė	23

“MOTERIS” LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1987 m. Nr. 1(175)

NORA KULPAVIČIENĖ — *redaktorė*

Z. DIDŽBALIENĖ — *korektorė*.

L. MURAUSKIENĖ — *skyr. ved.*

L. SENKEVIČIENĖ — *administratorė*, **R. STABAČINSKIENĖ** — *ekspeditorė*

LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGJA

Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada

Spaudė Litho-Art Limited, 971 College St., Toronto, Ont. M6H 1A6

Prenumerata metams \$10.00, garbės prenumerata \$15.00, vieno numerio kaina — \$1.75

Viršelis — lietuviškas audinys.

Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

“MOTERIS” Lithuanian Women’s Magazine. 1987 m. Nr. 1(175)

Printed by Litho-Art Limited in Toronto, Ont.

moteris

1987

1(175)

LIONGINAS ŠEPKA — LIET. LIAUD. MENAS

ŠVENTIEJI

MOTERYS O.W. MILAŠIAUS

GYVENIME IR KŪRYBOJE

D. NORUTAITĖ

VOGT

O.W. MILAŠIUS

Oskaras Vladas Milašius buvo vienintelis lietuvių didžiūno Milašiaus-Liubičiaus sūnus, gimęs Čerėjos dvare, Baltgudijoje. Milašiai turėjo daug dvarų Lietuvoje ir Gudijoje. Oskariukas savo tėvo beveik niekada nematydavo - jis vis būdavo kelionėse. Mama, užimta Čerėjos ir kitų aplinkinių dvarų administravimu, taip pat berniukui būdavo retai prieinama. Jis augo vienišaudamas. Motina norėdavo, kad jis žaistų su kaimynų vaikais, bet Oskariukas triukšmingų vaikų nemėgo. Dažniausiai jis žaisti pasikviesdavo tylią, šviesplaukę - mėlyną kaimynų mergytę. Toji mielai lankydavosi prabangiame dvare. Milašienė kartais ją apdovano-davo.

Pradėjęs lankyti licejų, Oskariukas tik vasarom parvažiuodavo namo. Viename savo jaunystės eilėraščių "Diližanas", jis rašo apie mergaitę, grįžtančią su juo sykiu į gimtinę, tokiom žydriom akim kaip apylinkių ežerėliai.

Jis anksti ėmė rašyti eilėraščius, buvo labai jautrus, įspūdingas ir greit įsimylis. Netiksliai jam buvo prikabinta poeto dekadento etiketė. Dekadentiškumo Milašiaus poezijoje nei prozoje niekada nebuvo. Visada visuose jo raštuose reiškėsi gili pagarba moteriai.

Jį žavėjo lietuviškos moters tipas. Savo pirmajame romane "Meilės įvadas", Milašius vaizduoja herojų subrendusiu vyru, linksmybių ieškotoju, kurs įsimyli jaunutę Mėronę, princesę iš Šiaurės. Mėronė mėlynakė, kaip ir visos Milašiaus vaikystės mergaitės, subrendusi tampa gašlia moterim. Čia romano herojus pajunta reikalą nuo jos nutolti, nes Mėronės kūniškumas drumstė tyros jo meilės sampratą. Mylimoji, atrodo, mažai galvojo apie ateitį, gal ir nieko negalvojo apie amžinybę, gi poetas svajojo apie tokią meilę, kuri išliktų amžinai.

Mėronės suaistrintas ir sujaudintas, poetas bando aprimti vienvėję, medituodamas. Jis ima justį meilę visam pasauliui ir jo Kūrėjui. Savo erotinę meilę jis sublimuoja į visuotinę meilę ir ją aprašo estetinga poetine proza. Tuo ir baigiasi "Meilės įvadas".

Medituodamas apie savo Mėronę, ar jos prototipą, jis sukuria "Grožio Karaliaus Psalmę", kurioje svarbus vaidmuo tenka moteriai - kartų motinai, vardu Malchuta. Tai poeto išsvajotoji Jeva, kurią jis kviečia pasižiūrėti į naujai gimstančius žvaigždynus ir pamąstyti, kaip vienišas yra pasaulių Kūrėjas. Jis nori sužadinti jos širdyje užuojautą ir meilę Jo vienišumui. Galop, sakosi norįs palaidoti ją savo širvyje, kad galėtų vėliau ją prikelti Tėvo Dienai. Pagal Milašių, prasmė - tiksliai Kūrėjo meilėj.

Nors šią psalmę rašydamas Milašius dar nebuvo praktikuojęs katalikas, katalikybės dvasia jį traukte traukė. Po intensyvių Biblijos studijų jo gyvenime įvyksta didi permaina. Jis, nusizėminęs, priima visą, ką skelbia Bažnyčia, ir tuoj rašo naują veikalą "Miguel Manara". Tai - eiliuota drama prancūzų nepaprastai branginama, drama - skelbiama prasmingesne ir gilesne už Claudelio ir kitų klasikų kūrybą. Jos grožio centre - Girolama, kuklūtė katalikė šventoji. Ji atverčia don-žuanišką Miguel Manarą ir su juo susituokia. Netrukus miršta, jį palikdama gedintį ir atgailojantį. Miguelis kalba: "Man pasirodė moteris ties mano pikto tako kryžkele. Graži ji buvo, nei sapnuose sumigę vandenai, graži, nei spindulių nuskaidrintas medus". Ji pasisakė būsianti jo žmona ne tik prieš žmones, bet ir prieš Dievą. Jos netekęs, Miguelis tampa atsiskyrėliu, vėliau vienuoliu ir stebukladariu.

Šiame veikle sutuoktiniai pasiekia šventumo

aukštumą, vienas kitam nusižemindami, vienas kitą priimdami, kaip Dievo siųstą. Girolama pirmoji žengia šventumo keliu. Miguelis, jos netekęs, bando ją pasekti ir šventumu pralenkti. Pasninkaudamas ir dėvėdamas ašutinę, jis apgaili savo praeities nuodėmės ir jungiasi su Girolama dvasioje.

Ankstesniuose Milašiaus raštuose kiekvienas herojus buvo išdidus pagal judejišką tradiciją, ir pats bandė moteriai apaštalauti, užuot jos klausęs. Dabar - sutuoktiniai vienas kito klauso ir pamiršta asmenišką išdidumą. Dievas ir malda jiems svarbiau, nei pasirodyti šauniais ar pranašiais vienam prieš kitą.

Tuo pat metu Milašius pradėjo apaštalauti savo draugams rašytojams. Sykį, vienam pasiskundus, jog jį kamuoja dvasinės abejonės, Milašius surikęs: "Klaupk

tuoj ant kelių ir žegnokis! Melskis su manim sykiu!" Poeto šventas susijaudinimas sukrėtė draugą ir nuo to sykio jis tapo geru kataliku.

Milašius, anksčiau buvęs pesimistu, įgavo giedrios nuotaikos. Vis nesutikdamas sau „Girolamos“, jis eina tarnauti tėvynei Lietuvai. Tampa Liet. Pasiuntinybės patarėju Paryžiuje, daug skaito ir rašo apie Lietuvą, verčia liet. tautosaką į prancūzų kalbą, apsilanko Kaune, tik Čerėjos negali pasiekti, nes Gudijoje - komunizmas.

Jadvyga Chadakauskaitė-Tūbelienė tais laikais buvo susitikusi Milašių Prancūzijoje. Tą susitikimą ji šiaip aprašo:

“1919 m. buvau Paryžiuje organizuoti Liet. Informacijos Centrą. Paryžiun atvykus Gabriui (markizui de

LAURA MUNTZ

AGUONŲ LAUKAS

Garliava), Milašių pasitelkę, surengėme paskaitas apie Lietuvą. Iš Paryžiaus buvome kviečiami į Lijoną paskaitas pakartoti. Mums į Lijoną teko keliauti naktiniu traukiniu.

Ramių nervų Gabrys išsitiesė ant aukštutinio guolio vagone, ir tuoj užmigo. Man norėjosi pasikalbėti su Milašium, bet jo prisibijojau, nes man visi pasakojo, jog jis - dekadentas. Jo raštų tada dar nebuvo skaičiusi. Buvau pavargusi ir susirūpinusi, kaip lijoniečiai priims mano paskaitą. Milašius buvo puikus paskaitininkas - oratorius. Jis turėjo tvirtą, išraiškingą balsą. Paklausiau jį, ar jis sutiktų, sukompiliavęs savo ir mano paskaitas, už mudu abu pakalbėti. Švelniai mane atjausdamas, jis sutiko, tardamas: „Gerai, aš per naktį Tamstos paskaitą pastudijuosiu - kelionės metu aš vistiek niekada neužmiegu, o jūs pailsėkite”.

Užlipusi į antrojo aukšto guolį, klausydama ramaus Gabrio šnarpavimo, greit užmigau. Milašius gi nemigo per naktį. Porą sykių, pramerkusi akis, mačiau jį rymančią, plačiai praviromis akimis, medituojančią. Ryte jis atrodė pavargęs ir nubalęs, bet atėjus laikui skaityti paskaitą, ir jį publikai pristačiau kaip mūsų kultūringą diplomata ir žinomą poetą, spalvos grįžo į jo veidą, ir jis prabilo didžiu, gražiai moduliuojamu balsu. Arti valandos puikiai kalbėjo, su polėkiu ir didele meile savo tėvynei Lietuvai. Publika jam karštai plojo, o rytojaus dieną laikraščio recenzentas rašė, jog Milašiaus turinigos ir įdomios paskaitos publikai nepabodo klausytis, nors ir kalbėjo jis su „Rytų Europos akcentu”. Iš to akcento visi smagiai pasijuokėm: tai aš, kuriai reporteris pažėrė komplimentus, turbūt, kalbėjau su mokykliniu akcentu, bet ne paryžietis Milašius.

Įsitarnavęs Liet. Pasiuntinybėje, poetas materialiai buvo gerai apsirūpinęs, bet mažiau laiko turėjo poezijai. Labai laukė pensininko metų su laisvalaikiu. Apsigyveno prie Fontainebleau Parko, ir vis svajojo apie “širdžiai motinėlę... su kuria dalintąsi savo duona”. Jis ją vaizdavosi kuklute, gražiomis šventomis rankomis... Jos suknėlėje ties keliais būtų įsispaudę žymės, nes ji būtų daug klupėjusi besimelsdama.

Tokia moteris poeto gyvenime nepasirodė. Jis pasimirė 1939 m. kovo mėnesį, nesusilaukęs pilnų 62 m., plaučių uždegimu. Dėl labai šalto oro mažai kas dalyvavo poeto laidotuvėse.

Jo garbė ir kūriniai paplito po jo mirties. Prancūzai ir ne prancūzai pristeigė Milašiaus raštams leisti draugijų visame pasaulyje. Ypač prancūzai didžiavosi “savo” poetu Milašium, rūpinosi, kad jo veikalai būtų verčiami į visas pasaulio kalbas. Vadino jį žymiausiu savo poetu. Tačiau pats Milašius visada sakydavosi esąs lietuvis ir gyvu žodžiu, ir savo raštais.

A. TARABILDA

ILIUSTRACIJA

O. W. MILAŠIUS

NAKTYJ SUSTOJUS KARIETA

*Raktų belaukdami -
jis, žinoma, jų ieško
kišenėse mūs Teklės,
mirusios prieš trisdešimtį
metų -
klausykis, ponja, šnabždesio
nakties alėjoj.
Dusyk apsupęs savo apsiaustu,
mažutę tokią, silpną,
tave nunešiu pro griuvusių
erškėtrožes ir dilges
ligi pilies aukštų juodųjų durų.*

* * *

Šitaip prosenis kadaisė grįžo
iš Vercelli su pačia.
Koks nebylus, nepalankus ir
juodas
namas mano kūdikiui...
Gal tamsta ir žinai tą liūdną
bočių pasaką?
Kas sau, visi jie miega
tolimuos kraštuos,
kai jų vieta jau šimtą metų
laukia jų piliakalnio širdy.
Aš-paskutinis jųjų kraujo.
Griuvėsių karaliene,
eikiva pažvelgt seklyčion,
kurioje užaugau.
Ten blausūs paveikslai
pragysta tylumos klaikiuoju
gūdumu.
Susirietęs savo guolyje, nakčia
girdėdavau tartum šarvus
atodrėkulio lašnojime.
Už sienos
plaka jų širdis...Kokia laukinė
tėviškė
baikštučiam mano vaikui!
Žibūrys jau gęsta. Mėnuo
niaukias.
Baimė į giraitę šaukia savo
dukreles.
Prisnūski, ponja, raktų
laukdama.
Išblyškęs mano vargas
vaikeli,
padėk man galvą ant peties.
Užmik.
Tu pamatysi: nejaukusis
miškas,
koks jis gražus birželio naktį,
pasipuošęs
gėlėmis, tartum pakvaišusios
valdovės mylima dukra.
Apsigaubusi manų kelionių
apsiaustu,
jauti: snieguolės krinta tau ant
veido. Tu miegi.
Sūkuriuoja, šoka jos žibinto
šviesoje,
lyg mano vaikiškuos sapnuos
senutė.
Atsimeni tą senę?... O tarnas
toks nukaršęs...

Jo surizgę mintys. Gal jisai
nuėjo išsigerti?
Baikštučiam mano vaikui toks
tamsus šis namas,
pačioj lietuvių žemės
glūdumoj.
Ne, ponja, nieko negirdžiu.
Tamsu tamsu pilyj.
Rūdžių suėstos spynos, nuvytę
augalai.
Užsklęstos durys, langinės
uždarytos.
Alėjose per šimtmetį ant lapų
gulė lapai.
Tarnai visi išmirę...
Kodėl taip neprotingai
atvežiau tave, vaikutį jaukų,
į šitą juodą namą?
Aš čia teatmenu tiktai
šiltadaržį,
prabočių ir teatrą.
Ten pelėdžiukai man iš rankų
lesė.
Pro jazminus mėnulis žvelgė.
Senais laikais tai buvo.
Gale alėjos jau girdžiu
žingsnius.
Šėšėlis: štai ir Vytautas su
raktais.

VERTĖ J. VAIŠVILAITĖ

IŠ VIENOS MOTERS DIENORAŠČIO

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Rugpjūčio 25, 1975

Beveik visa vasara prabėgo, o aš neradau laiko paimti dienoraščio į rankas. Vis dar nebaigiu poatostoginių darbų, nes reikia pradėti rūpintis Dainos ir Rimo mokslo metų pradžia. Dainutė jau paaugusi mergaitė, seka mokyklos draugių madas, o Rimas, per vasarą gerokai paūgėjęs, išaugo iš savo drabužių, net ir iš skautiškos uniformos, su kuria stovyklavo. Rūsyje stovi išrikiuoti jų sportiniai bateliai, jau net ir kasdien netinkami, su žaliomis žolės ir rusvo purvo dėmėmis...

Galva skauda nuo per garsiai grojamų "rock" plokštelių, bet negaliu bartis, nes jau baigiasi mano vaikų nerūpestingos vasaros dienos. Ir vėl jiedu pasiners į savo darbų sūkurį: amerikietiška mokykla, lituanistinė mokykla, sueigos, tautinių šokių repetitijos, pianino pamokos, sportas... Dar stalo kampe guli neperžiūrėta, susikrovusi pašto siunta, užsigulėjusi nuo atostogų, kurias praleidome su Antanu šalia stovyklos. Nepatiko man tos atostogos, nes aš žuvauti nemėgstu, o Antanas sako, kad jam meškeriojant pailsi nervai. Žinau, kad jo tarnyba reikalauja didelės įtampos, bet ką aš galėjau daryti? Skaičiau senas lietuviškas knygas, nes labai stinga pramoginės literatūros, o monografijos ir prisiminimai manęs nevilioja. Vaikščiojau, sekiau laikrodį, vakarais su Antanu nuvažiuodavome į stovyklos laužus ir eidavome anksti miegoti... Turiu parašyti čekius, kad apmokėčiau sąskaitų krūvą. Antanas nenori būti varginamas tokiomis gyvenimo smulkmenomis. Jis kas antrą penktadienį įneša savo algą į banką, man paduoda pakvitavimą, pasiima sau pinigų išlaidom, o visą kitą patiki man. Jis geras tėvas ir šeimos aprūpintojas, bet šeimoje jis nebe vaidina jokio vaidmens. Grįžęs iš darbo, pavalgęs pietus, persimetęs su vaikais keliais sakiniais, seka televizijoje futbolo žaidimą. Net ir savaitgaliais, kurie daugiausia praleidžiami lietuviškų renginių verpetuose, kiekvienas einame savo keliais: vaikai sportuoja ar vyksta į repetitijas, Antanas posėdžiauja, o aš kiekvieno iš jų laikiu su atskirai šildomais pietumis ir šypsena, kad jiems būtų malonu grįžti į namus. Kartais man atrodo, kad jie mano šypsenos nemato, kiekvienas užsiėmęs

savo reikalais. Bet aš visada esu ten, kur manęs reikia.

Turiu padaryti planus Dainos ir Rimo gimtadieniams - abu rugsėjo mėnesį. Jiedu auga, jų draugų būrys didėja, interesai keičiasi. Suku galvą, ką nupirkti dovanų? Antanas atsisako man patarti. "Tu geriausiai žinai, ko vaikams reikia, ir aš tavo skoniu bei pasirinkimu pilnai pasitikiu." Bet jis nežino, kad vaikai kaip tik nenori to, ko reikia, o aš ne visada žinau, ko jie nori.

Rugsėjo 12, 1975.

Vakar atšventėme Dainos šešioliktąjį gimtadienį. Net graudu, kaip laikas bėga. Atrodo, kad dar taip neseniai aš pati savo šešioliktąjį gimtadienį atšvenčiau. Buvo daug jaunimo, daug triukšmo, o šiandieną turiu pati viena susitvarkyti, nes vaikai mokykloje, Antanas tarnyboje...

Kartais aš jam pavydžiu, kad jis net ir vakarais, jei nėra futbolo žaidynių, kelias valandas praleidžia savo darbo kambaryje prie braižomosios lentos su kokiais naujais projektais. Juk jis daro tai, kam yra pasiruošęs, išsimokslinęs, ir daro su didžiausiu malonumu, savo profesijoje (kaip statybos inžinierius) rasdamas visišką pasitenkinimą ir tuo pačiu uždirbdamas duoną. Sunku nepavydėti... Mūsų tautos vyrams (kaip tėvams) nėra statomi jokie reikalavimai, tik svarbu, kad jie finansiniai būtų atsakingi už savo šeimos gerbūvį.

Kai nusistovės mokslo metų rutina, aš ir vėl bandysiu vakarais lankyti universitetą, kurio nebaigiau, kai prieš pradedant paskutinį ketvirtą kurso literatūros studijų semestrą nuo širdies smūgio staiga mirė mano tėvelis ir aš buvau priversta ieškoti darbo, kad galėčiau išgyventi su savo tuo metu sergančia mama... Tai mano slapta, o gal ir ne taip slapta svajonė. Antanas toleruoja, vaikai kartais šypseli, o mano draugės net pasijuokia. Aną dieną Aldona, paskambinusi telefonu visuomeniniu reikalu, manęs paklausė: "Ar ir vėl žadi grįžti su vaikais į universiteto suolą? Kam tau to reikia? Tavo vyras puikiai uždirba, turite du automobilius, puikią rezidenciją, visus patogumus, keliones į egzotiškus kraštus. Nesuprantu." Taip, ji nesupranta, kad aš vis dar ieškau savojo "aš", jau eilę metų visą save atidavusi kitiems,

atsisakiusi savo dvasios reikalavimų patenkinimo. O viskas baigiasi tiek šeimoje, tiek visuomenėje, vien patarnavimais. Savaitės darbo dienos prabėga gyvenimo smulkmenose, o savaitgaliai - šoferiavimu, tortų kepimu, talka lietuviškų renginių vaisėms...

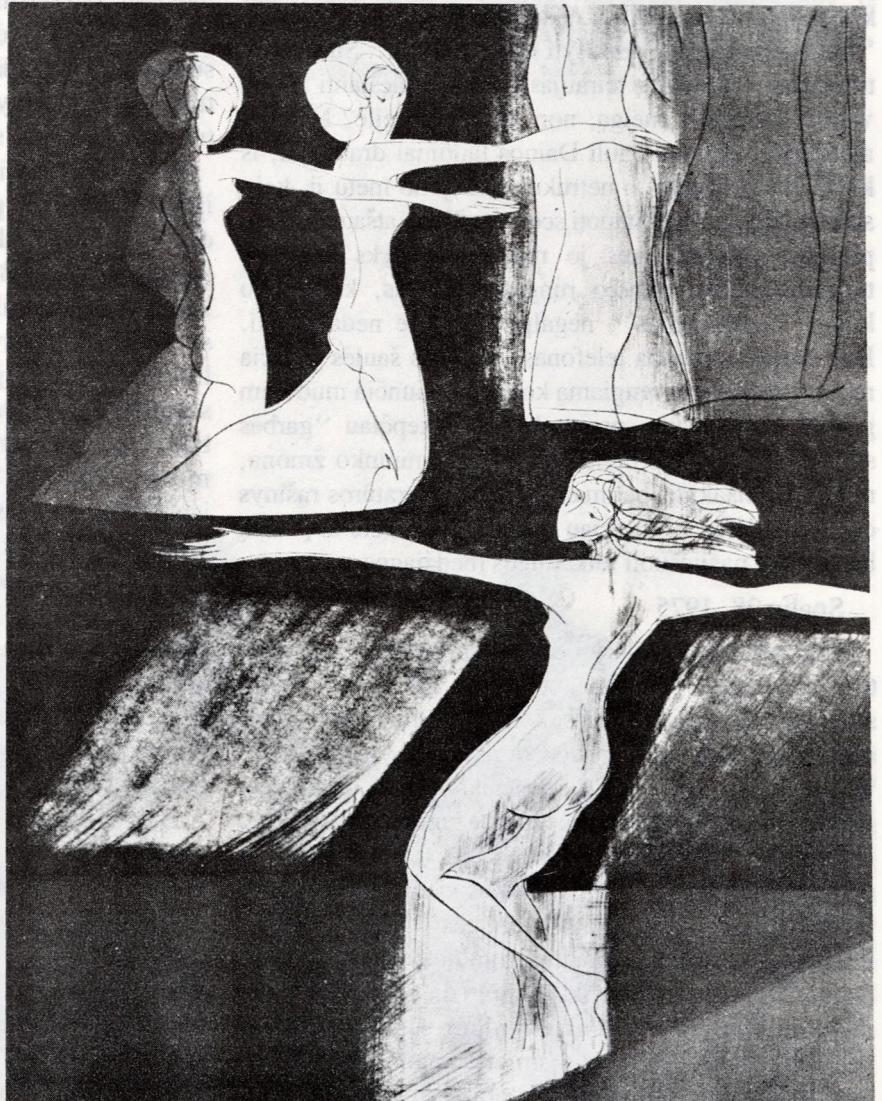
Rugsėjo 20, 1975

“Mama”, garsiai šaukdama, triukšmingai laiptais, kaip “kulipka”, atskrieja susijaudinusi Daina. “Pasakyk Rimui, kad jis į mano kambarį kojos nekeltų. Mano naujausios plokštelės dingo... Aš jam...” Įkandin atšoliuoja Rimas. “Ta bjauri merga išvertė visas mano lentynas... Tavo kvailų plokštelių man nereikia. Geriau atiduok mano knygų kapšėlį su mūsų futbolo komandos autografais”. “Ha, tavo futbolas ir autografai! Mėlagis! tinginys! Pas draugus palikai ar automobilyje numetei. Visada paskui tave mama ir aš rankiojame

tavo daiktus”. Dainos veideliai paraudę, o Rimo mėlynos akys svaidda žaibus. Jiedu stovi vienas prieš kitą kaip du įtūžę tigriukai... Šeimyninė scena, kurioje suvaidinu taikos teisėjo vaidmenį. Jiedu vienas kitą labai myli, niekam kitam neleistų nė vieno iš jų užgauti, bet... Dabar namuose ramu. Abu sėdi prie pamokų, o Antanas dar tik už valandos grįš iš darbo. Pietūs ramiai verda, o aš bandau surikiuoti savo mintis, bet nesiseka.

Spalio 6, 1975

Vaikai mokykloje, Antanas tarnyboje, o aš, apsikrovusi knygomis, bandau pradėti rašyti pirmą literatūros rašomąjį darbą apie Robert Frost poeziją. Pirmos dvi savaitės universitete labai įdomios ir, nežiūrint, kad esu vienintelė nejauna literatūros kurso studentė - dviejų vaikų motina, virš dešimties metų vyresnė už savo studijų kolegas, profesorius Walters mane pastebėjo iš

S. KISARAUSKAS

MOTERYS

pirmų diskusijų ir susidomėjo mano mintimis, skatinamas studijas pakreipti į kūrybinį rašymą... Džiaugiuosi, bet tyliu. Vaikai, skeptiškai sutikę su mano nebuvimu namuose kelis vakarus savaitėje, neklausinėja, o Antanas, prasidėjus futbolo sezonui, praleidžia vakarus arba prie televizijos, arba savo darbo kambaryje prie braižomos lentos. Jo bendrovėje planuojami nauji, dideli projektai ir jis tikisi būti į juos įtrauktas, kas reikštų ir algos pakėlimą... Norėčiau ilgiau pasikalbėti su savo dienoraščiu, bet turiu dar daug darbo ir skaitymo...

Spalio 19, 1975

Nustebau, kad Antanas sutiko būti renkamas į Bendruomenės apylinkės valdybą. Dabar jis jau eina pirmininko pareigas ir jaučiasi patenkintas, neatitrūkęs nuo mūsų visuomenės veiklos. Atrodo, kad toks jo populiarumas pakuteno jo ambiciją, bet ar jis tam turės pakankamai laiko? Jau dabar jis man palieka savo korespondenciją, įvairių raštų juodraščius su prašymu, "kai turėsi laiko", perrašyti ir padauginti... Suskamba telefonas. Kaimynė teiraujasi, ar aš galėsiu ir jos vaikus nuvežti į sueigą, nors esanti jos eilė? Negaliu atsisakyti. Šalimais guli Dainos tautiniai drabužiai, iš kurių ji jau išaugo, o netrukus minėjimo metu ji, kaip solo šokėja, turi debiutuoti scenoje, Turiu atšaukti Rimo pianino pamoką, nes jo mokykloje vyks svarbios tarpmokyklinės futbolo rungtynės, o jis, kaip savo klasės "prezidentas", negalės iškilmėse nedalyvauti. Dar kartą suskamba telefonas. Vietinės šaulės kviečia mudu į šeštadienį rengiamą koncertą, siunčia mudviem garbės bilietus ir... prašo, kad aš iškeptiau "garbės stalui" tortą. Kaip bendruomenės pirmininko žmona, negaliu atsisakyti, bet mano svarbus literatūros rašinys dar nepradėtas... Turėčiau rasti laiko nuvažiuoti į viešą biblioteką pasieškoti reikalingos medžiagos.

Spalio 28, 1975

Esu priversta padaryti sunkų sprendimą: nutraukti taip sėkmingai pradėtas studijas. Telefonai, raštai, sueigos, repeticijos, vaišės, koncertai, minėjimai - turiu atsakinėti, dalyvauti, padėti organizuoti, vežti, kepti, virti... Antanas, gavęs paaugštšinimą tarnyboje, išvyksta kelioms mėnesiams į Venezuelą statyti fabriką. Kviečia ir mane, bet žinau, kad tas pasiūlymas nėra rimtas, nes negalima palikti vaikus vienus. Buvau prisipirta laikinai perimti jo pareigas bendruomenėje. Planuojamos bendros Kūčios, grandiozinis koncertas... Dainai, atšventus šešiolikąjį gimtadienį, tėvas pasiūlė mokytis vairavimo. Sunkia širdimi sutikau, ir dabar kasdieną mudvi praktikuojam, nes mokykloje išeinamas kursas taip pat reikalauja praktiško važinėjimo su

vairavimo leidimą turinčiu asmeniu. Dainos entuziazmas nepaprastai didelis, todėl važinėjame daugiau, negu reikia.

Nežinau, ar galėsiu tęsti savo dienoraštį, tik paskutinį kartą dar noriu paklausti: kodėl mano interesams gyvenime neliko vietos? gyvenau, kaip buvau įtikinta, kad ištėkėjusi moteris turi "pasišvęsti, pasiaukoti", nesekti "išsilaisvinusių" "moterų pavyzdžiu, o gyventi vien žmonos ir motinos pareigoms.

* * *

Rugsėjo 27, 1986

Tvarkydama stalčius, netikėtai užtikau savo seną dienoraštį, nutrauktą prieš daugiau kaip dešimtį metų... Viskas nuo to laiko pasikeitė, tik savo viduje aš likau ta pati, su svajonėmis, siekiais ir viltimis. Dainutė jau seniai ištėkėjo ir augina ketvirtus metelius einantį sūnelį. Rimas, diplomuotas elektronikos inžinierius, turi puikią tarnybą tolimoje Kalifornijoje. Namas tuščias, tik laikas slenka Antano laukime.

Jis yra užimtas dideliais projektais, paskutiniu metu išstisus mėnesius praleidžia Venezueloje, kur jo bendrovė stato fabriką, o jis yra pagrindinis to fabriko konstruktorius. Buvau nuvažiavusi ir aš, bet, nemo-kėdama ispanų kalbos ir neturėdama galimybių susitikti su vietiniais lietuviais, buvau bimirštanti iš nuobodulio, nes ir televizija, ir vietinė spauda man buvo sunkiai suprantama... Dabar galėčiau grįžti į universitetą, bet... ar yra tame kokia prasmė? Rašyti ir skaityti moku. Parašau retkarčiais į spaudą savo kelionų įspūdžius, kuriuos redaktoriai mielai spausdina. Gal teks tuo pasitenkinti ir laukti gyvenimo saulėleidžio. Dabar pradėdau svajoti apie tą dieną, kai Antanas pasitrauks į pensiją. Gal keliausime kartu po egzotiškas šalis, bet nežinia, ar turėsime bendrą kalbą. Apie ką kalbėsime? Apie prabėgusius metus, apie mūsų vaikus ir jų šeimas? Apie jo įgyvendintus projektus? Ir aš liksiu vėl gyvenimo nuošalyje, besidalindama kitų interesais, praradusi savo.

Baigusi penktą savo amžiaus dešimtmetį, apie tarnybą vargiai begaliu svajoti, o ir Antanas nesutiktų, kad jo žmona eitų "uždariauti". Einu, tvarkydama ir taip tvarkingus kambarius, skaitydama knygas, slapta pradėdama ką nors kurti, ką nors rašyti. Norėčiau kaip nors pateisinti savo buvimą žemėje kaip žmogus, turintis kūrybinį sugebėjimą, kurio neišnaudojau, kuriam leidau sunykti. Priklausau įvairiom organizacijom, rateliu ir klubam, bet kas iš to? Bandau save įtikinti,

kad buvau pavyzdinga motina ir esu gera žmona. Bet ar ir tai nėra pažiūros dalykas? Neseniai, kai Daina su savo sūneliu pas mus praleido vieną savaitgalį, ji manęs paklausė: “Mama, kodėl tu nieko nedarei už namų sienų? Kodėl neieškojai tanybos? Kodėl negrįžai į universitetą? Kai Rimas ir aš buvome mokyklose, tau nereikėjo būti namie ir gaminti pačius prašmatniausius pietus, visada mus ir tėvelį pasitikti prie durų...” Bandžiau jai aiškinti, kad aš norėjau būti gera motina ir žmona. Mačiau, kad ji nesuprato, tik patraukė pečiais. “Ar aš nesu gera motina ir žmona, mamyte? Mano tarnyba reklamų bendrovėje ne tik padeda mudviem su Arūnu greičiau stipriai finansiniai atsistoti ant kojų, bet ir aš pati jaučiu stiprėjanti savo srityje - mene. Neliksiu visą gyvenimą komercinio meno vergė, planuoju rėkiančių reklamų ir sveikinimo atvirukų piešinius. Kada nors turėsiu savo kūrybos parodas. Jei Dievas duos mums daugiau vaikų, jie suaugę manimi didžiulis. Mažasis Arūnėlis, man esant tarnyboje, puikiai lavinasi Montessori vaikų darželyje, o vakarais, po pietų prasideda tikrasis mūsų šeimos gyvenimas, lietu-

vių kalbos mokymas, žaidimas su vaiku. Aš neskalbiu vystyklų, neadau kojinių, neverdu uogienių - visa tai galima gauti už pinigus, bet žinau, kad šeimos intelektualinis gyvenimas yra svarbesnis už kasdieninio gyvenimo smulkmenas. Jei tu ir skalbei mano ir Rimo vystyklius, mudu to neatsimename. Tėvelis visada turėjo pakankamai pinigų, kad tu galėtumei namų ruošos darbams ką nors pasisamdyti ir pati ieškoti dvasinio pasitenkinimo už namų sienų”. Skaudūs buvo jos žodžiai, bet teisingi. Gaila, kad augome įtikintos, jog buvimas gera motina ir žmona yra neatskiriamai susietas su virimu, skalbimu, valymu... Taip žūva talentai, taip niekais nueina jaunystėje išeitas mokslas, taip į šipulius subyra intelekto svajonės.

Daugiau neberašysiu į savo dienoraštį. Dar nesu sena, dar turiu ambicijas. Pradėsiu rašyti knygą, į kurią sudėsiu moters gyvenimo psichologinius lūžius, išnagrinėsiu jos sielą, iškelsiu jos vidinį pasaulį, reikalaujantį žmogiškos prigimties moteryje pripažinimo, ir išryškinsiu, jei pajėgsiu, tą katastrofą, kuri seka sustingusių, skriaudą darančių tradicijų išdavijoje.

EDVARD MUNCH

DU VIENIŠI ŽMONĖS

JUDITA VAIČIŪNAITĖ

MANO SENELIŲ PORTRETAI

PILIAKALNIUOSE

Žiemos užmaršty,
užpustytos trobos nekūrentoj
seklyčioj
tik mano senelių portretai
sugrįžę į tuščią sodybą —
tarytum sapne
prie užsąklusio šulinio naktį
užklyščiau,
o ten šimtametės viduržiemio liepos
į dangų išstybę,
o ten tamsoje
ant išbaltintos lyg apšarmojušios
sienos
tokie vieniši, po mirties nutapyti,
viduržiemio liūdi
kaimiečių senelių portretai,
kasdien saveni jie, kasdien
labiau panašėju į juos,
savimi jų buvimą paliudijus.

LAUKINĖ OBELIS ATLYDY

O laukinė nuoga obelis
atlydy tarsi veidrody
išryškėja iš tolo
sniegynų bekraštėj erdvėj —
ar šarmos besikraunantis žiedas
virs deimanto obuoliu,
ar prinoks saldžiarūgštė gėla,
ar tebus man tik nuopuoliu
tam šviesos ovale,
vandenį prie pažliugusio
vieškelio,
kai tokia vieniša,
nors tavęs ligi svaigulio ieškoma,
nors skurdžiam peizaže
nesuvokiamu žavesiu užburi,
nors šarmotą dar saulę
laikai ant šakų tarsi žiburi...

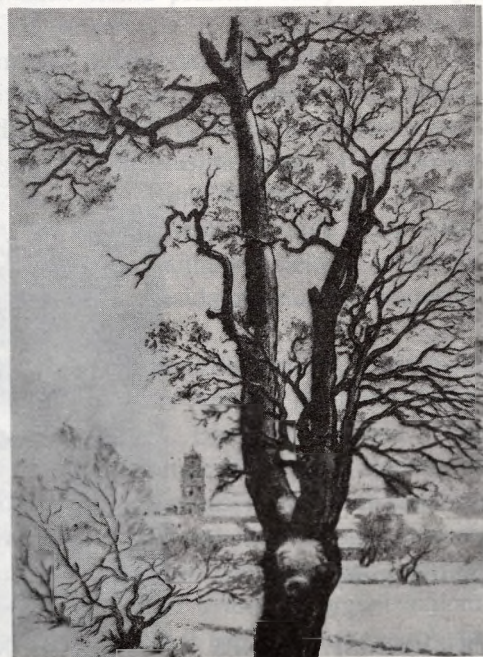
KAŠTONAS PRIE

BONIFRATRŲ BAŽNYČIOS

Jaučiu, kad ruduo,
kad auksinis bizantiškas fonas,
kur slaptas degimas nudažo peizažo
medžius,
kur saulėj paskiausiai nuauksintas
aukštas kaštonas
alėjoje į Bonifratrų bažnyčią,
meldžiuos
šaltiniui po žemėmis,
balsui gelmės ir ekstazės —
pro sielvarto klodus prasimuša
vėl ilgesys,
bet žmonės tam aukse tarytum
ikonostasas,
bet medžių žvakidės liepsnojimo
neužgesins
alėjoje į Bonifratrų bažnyčią,
kur muzika,
kur, auksui tamsėjant, muslinas lyg
ūkana nuslenka.

A. KUČAS

MEDIS

ŠEIMININKIŲ KASDIENINIAI DARBAI NAMUOSE

BRONĖ ŠIMKIENĖ

Tikriausia visos šeiminkės pažvelgusios į šio rašinio antraštę pasakys — neįdomu, yra daug svarbesnių darbų! Dėl tokios reakcijos nereikėtų nustepti. Visoms tie kasdieniniai darbai yra žinomi, įprasti, dėl to pasidaro nuobodūs, kartais įkyrūs, o kitoms net laiką eikvojantys. O tačiau neturėtų būti įkyrūs ir nėra laiką eikvojantys. Žinoma, kartais tie patys darbai nusibosta, tačiau nuo jų negalime pabėgti, nes paties gyvenimo poreikiai mums primena ir priverčia juos atsiminti. Maisto parūpinimas, virimas, indų plovimas, tvarkos bei švaros palaikymas ir kiti darbai būtina kasdieną atliktini, kad būtų galima normaliai ir sveikai gyventi. Ir kaip tik dėl tų darbų dažno pasikartojimo per visą gyvenimą, yra naudinga namų ruošos darbus mokėti ir jiems sudaryti galimai patogesnes darbo sąlygas. Sumaniai šeiminkaujant visuomet liks laiko kitiems darbams, jei ne tarnybai, tai asmeniniam ar visuomeniniam darbui.

Jau iš suminėtų darbų yra aišku, kad šeiminkės pagrindinė darbo vieta namuose yra virtuvė. Čia verdama-kepama, plaunami indai, čia dažniausiai ir valgoma. Virtuvėje atliekami ir kiti įvairūs darbai. Praktiškai, virtuvėje beveik gyvenama. Todėl dabar virtuvės yra įrengiamos, kad tiktų visai tai sudėtingai paskirčiai.

Dėl laiko ar organizavimo trūkumų, gal daugiausiai nukenčia tvarka ir švara, atidedant visą namų valymo darbą vis kitam kartui arba savaitgaliui, kuris kaip tik turėtų būti laisvas ir skirtas poilsiui, dvasinei atgaivai, susitikimui su žmonėmis. Sugebėjimas organizuoti darbus ir reikalus yra labai svarbi šių laikų šeiminkų savybė. Kadangi ruošos darbas susideda iš daugybės darbų-darbelių, o jeigu dar prisideda tarnyba, tai šeiminkėms reikia numatyti, kad visi darbai būtų laiku atliekami ir pastoviai palaikoma gera tvarka ir švara

namuose. Tai būtų vienas iš pagrindinių gero šeiminkavimo siekių.

Tvarka namuose reikalinga keleriopu požiūriu: maloniau gyventi patiems, nereikia bijoti netikėtų svečių, padeda taupyti laiką ir palengvina darbą, įtakoja charakterio formavimą, pagerina nuotaiką, darbingumą, sveikatingumą ir t.t. Namų tvarkymo specialistė Bonnie McCullough savo knygoje "Totally Organized" tvirtina, kad vieną kartą gerai sutvarkytuose namuose neturi būti sunku ruošis ir pastoviai palaikyti gerą tvarką ir dar sutaupyti laiką, ką dabar visos šeiminkės pageidauja: kuo mažiau laiko prie puodų ir šluotų.

Šeiminkėms kasdieną daug užima daiktų tvarkymas. Juos reikia kilnoti, valyti, plauti, sudėstyti, sukabinėti ir t.t. Namuose gali būti šimtai ar net tūkstančiai įvairių daiktų. Vieni daiktai vartojami kiekvieną dieną, kiti tik retkarčiais, dar kiti jau nebevartojami, nudėvėti, atgyvenę. Tačiau vis dar nesame linkę juos išmesti. Gal vėliau jų reikės. Daiktai žmonėms patarnauja, padeda gyventi ir dirbti, bet reikalauja ir priežiūros. Namai statomi ir pritaikomi žmonėms gyventi ir taip pat daiktams laikyti. Pagal paskirtį ir būtiną taisyklę surūšiuoti daiktai yra laikomi arčiausiai jų vartojimui pritaikytose vietose, kad būtų lengvai prieinami ir pasiekiami. Kad nebūtų suardyta tvarka, pavartoti daiktai vėl turi būti grąžinami į tas pačias vietas, kad kitą kartą ar kitiems nereikėtų ieškoti. Ješkojimas — laiko eikvojimas!

Kasdieninis ir nuolatinis šeiminkų darbas yra prižiūrėti, kad daiktai nebūtų bet kur palikti, kas kenktų tvarkingam kambario vaizdui: drabužis užmestas ant kėdės atramos ar pakabintas ant durų rankenos, išskėtoti laikraščiai, suvytusi gėlių puokštė, apdžiūvęs augalas ir

RUDUO

t. t. Jšeinant iš namų beveik automatiškai tikriname ar langai ir durys uždaryti, ar nepamiršta išjungti dujas ir elektrą, ar tvarkingai atrodo kambariai. Maždaug tą pat darome (arba turėtume daryti) ir vakare einant poilsio. Tvarkai palaikyti daug gelbsti įpratimas: panaudojus ar gavus kokį daiktą, pirkinį ar laišką iš karto padėti į tinkamas vietas, o nenumesti bet kur laikinai, galvojant vėliau padėti kur reikia. Mėgstanti tvarką šeimininkė kiekvieną momentą panaudoja tvarkos palaikymui. Ji nevaikšto po kambarius taip sau be reikalo. Ji pakelia numestą — nukritusį daiktą, pakabina drabužį, tvarkingai padžiauna rankšluostį, nusašina prausyklę, pataiso susėdėtas pagalvėles, uždaro stalčių ir t. t. Gal kas pasakys: čia — ne darbas, arba kaip gi čia — ? Visi kiti šeimos nariai mėtys daiktus arba prausykloje elgsis netvarkingai, o mama ar žmona vaikščios paskui

kiekvieną, rankios daiktus, šluostinės. Suprantama, reikia priversti, išmokyti vaikus elgtis tvarkingai ir prisilaikyti elementariųjų higienos ir tvarkos taisyklių. Kitaip, mamai ar žmonai, lengva pasidaryti nuolatine patarnautoja kitiems.

Pagal minėtos autorės tyrinėjimus, kasdieną, ypač šeimininkei turint kitą darbą, galima įstengti tik paviršutiniškai patvarkyti namus: sudėstant daiktus į tinkamas vietas, nuvalant dulkes ir panašiai. Kad ir pripuolamai atliktas mažas švarinimo darbelis, sumažina didelį tvarkymo darbą savaitgalyje. Tačiau to neužtenka geros tvarkos ir švaros palaikymui. Dar reikia padirbėti savaitgaliais ar kitomis dienomis, ir laiks nuo laiko (2 kartus metuose) namą išvalyti pagrindinai. Kitų patarimai yra naudingi ir vis kai ką galima išmokyti, tačiau reikia pastebėti, kad kiekviena šeimininkė ad-

ministruoja ir tvarko savo namų apyvoką pagal savo šeimos poreikius, galimybes ir jai patogią sistemą.

Indų plovimas gal yra pats nemėgstamiausias kasdieninis darbas. Žinoma, čia nėra daug kūrybos. Tai ne kokio išradingo torto kepimas ar lietuviškų virtinukų užraitymas. Gal tik vėliau į švarius — blizgančius indus mėloniau žiūrėti ir sudėstyti į spinteles. Nereikia čia įrodinėti, kad tarp kitų virtuvinių mašinėlių, indams plauti mašina yra pati naudingiausia ir geriausia šeiminkės pagalbininkė. Mašina ne tik indus išdžiovina, bet ir dezinfekuoja, kas labai svarbu ir reikalinga. Tik ne viską galima ar verta plauti mašina, vartojant plovimo preparatus. Nežinant yra neatsargu plauti gerus plonus porcelianinius indus ir sidabrinčius įrankius bei reikmenis, nes galima nepataisomai sugadinti. Tuos ir kitokius indus bei įrankius (medinius ir kaikuriuos plastikinius) reikia plauti rankomis. O ir ne visose virtuvėse yra indų plovimo mašina. Mes gal visos pradžioje plovėme indus pasidažant šepetėlį ar skudurėlį, muiluotame vandenyje. Matome, kad to neužtenka. Kai virtuvėje yra bėgantis šiltas vanduo, kitos reikalingos priemonės nėra problema. Indų plovimo darbui palengvinti, patariama kasdieniniam vartojimui apriboti indų ir įrankių kiekį. Nevartoti daugiau, negu reikia vienam kartui stalui padengti. O ruošiant valgius naudinga išmokti dirbti su mažiau indų, ir panaudotus, ką galima, tuojau išplauti ir padėti į vietas, Mažiau indų — plovimas bus greitesnis ir lengvesnis.

Skalbimas tai dar vienas svarbus, jei ne kasdieninis, tai dažnas darbas. Vienuose namuose skalbiama kartą savaitėje ar net rečiau, kituose skalbiama 2-3 kartus kasdieną. Mašinomis skalbiant, skalbiama dažniau, nes įnešiotų skalbinių mašinos gerai nebeišplauna. Jei vaikais nusiprausę nemestų rankšluosčių ant grindų ir nemindžiotų (būtų kur padžiauti), nereikėtų jų kasdieną skalbti ir gaišti. Iš viso, skalbimas galėtų būti retesnis ir pigesnis, jei apyvartoje nebūtų per daug skalbinių ir vartojami būtų geriau prižiūrimi.

Suprantama, mes lietuvės turime daug svarbesnių problemų ir reikalų, kuriais mums reikia domėtis ir rūpintis, negu įsigytais daiktais savo namuose. Žmonės — nepalyginamai svarbiau negu daiktai. Tačiau žmonės savo patogumui naudoja daugybę daiktų, o laikomų daiktų tvarka įtakoja žmones. Savo namus ar butą tvarkome pagal galimybes, pagal savo individualų skonį ir pamėgimą. Palaikoma gera tvarka, pakelia namo vertę ir grožį. Iš tokio namo nesinori išeiti ir smagu būna sugrįžti.

ŠV. PRANCIŠKUS

12-TASIS AMŽIUS

DAVĖ DIDELĮ

ŠVENTĄJĮ

Tame amžiuje gyveno suktas imperatorius Fridrikas II, brutalus su Bažnyčia; vyko pragariška inkvizicija, deginant žmones ant laužo; groboniškai buvo vedamas Kryžiaus karas Šventojoje Žemėje. Tame sukompromituotame amžiuje buvo ir Liuciferio garbintojai.

Nežiūrint baisios chaotiškos padėties, atsirado eilė šventųjų: šv. Albertas Didysis, šv. Tomas Akvinietis, šv. Bonaventūra ir šv. Antanas Paduvietis. Jie visi yra Bažnyčios daktarai. Šalia tų didžiųjų atsirado Asyžiaus varguolis - šv. Pranciškus.

Dar ir šiandien nėra bendro sutarimo, kas jį, taip turtingų tėvų sūnų, privedė prie atsivertimo ir pasišventimo Evangelijai, kuri jam buvo viskas: ar vaikystėje gauta liga, ar šeimos dideli turtai apvylė, ar didelis to meto skurdas?

Iš judrios ir pilnos svajonių jaunystės staiga buvo Dievo pašauktas šventam gyvenimui, kurio pagrindas padėjo visišką neturtą. Įsteigė tris vienuolijas: vyrams, moterims ir pasauliečiams.

Alvermos kalne gavo stigmatas - Kristaus žaizdas. Buvo vadinamas antruoju Kristumi. Mirė jaunas, 44 metų amžiaus, 1226 m. spalio 4 d.

Jo gyvenimo paprastumas, kuklumas ir neturtas uždegė žmonių širdis nauja Evangelijos šviesa. Nesuskaitomos gretos jį seka ir myli. Šv. Pranciškus gyvas ir šiandien, kaip visada. Jis primena Kristų ir jo Evangeliją šių dienų žmonijai, susirūpinusiai atomine pabaisa, grėsiančia sunaikinti pasaulį.

IGNAS

S. RALSTON

RASA ARBAITĖ

VANDENS LELIJOS

Nesvarbu ką bedaryčiau, ar šluočiau grindis, ar vaškuočiau baldus, ar vaiką guosčiau - ši visada žavinti, laukinė tekančios upės muzika pripildo mano ausis. Kai rūsy skaičiuoju kvapnius obuolius, kai išvarau bites iš palėpės - upės čiurlenimas yra visada su manimi. Jis prasiskverbia pačion šerdin šio seno namo ir palydi kiekvieną mano dieną.

Ši muzika-tai mano rytmečio ir vakaro maldos. Ji užlieja mane tuoj pat plačiai atidarius langą iš ryto; ir vėl dienos pabaigoj, kai guldaui girtus nuo miego vaikus - ji jų lopšinė.

Mano upė yra nuolat besikeičianti. Pavasarį - ji pilna sniego. Paskui, kažkur vis skubanti; godžiai nardinanti savyje gluosnių kamienus. Jos galingas triukšmas įsibrauna į vaikų sapnus, gi ūkininkas su rūpesčiu stebi jos laukinį kaprizingumą.

Pavasarij ateina naktis, stebuklinga naktis, kai staiga aš pajuntu tą neįprastą šviežumą pavasariškai atsilusio oro. Jame juk tūkstantis pažadų - ir pati susijaudinusi kaip vaikas, ankstyvą rytą skubu pažadinti bemiegančius vaikus, kad išgirstų tą magišką čiulbėsį pirmųjų pavasario paukščiukų.

Vasaros-upės muzika tai labai tylus čiurlenimas; ir jis taip man įsiteikia, kad nuskubu prie jos krantų tikėdamasi atsigaiivinti vėsa. Tingūs karpiai ir ešeriai mėgaujasi keliose likusiose gilesnėse vietose, o vandens

paviršius yra tingiai perbraukiamas nesuskaitomo skaičiaus smulkučių sparnelių. Maži beslampinėjantys berniukai greitai susigundo nusiauti batus ir kojines - jie smagiai braido upės vėsiame purve. Ir taip tenai bestovinėdama, aš pastebiu žuvėdrą pakylančią iš saulės išdžiovintų karklų, ant kranto.

Po to visada ateina rudens rytas, kai lyg po stebuklingo perspėjimo, staiga žąsys pakyla virš spalio mėnesio miglos ir atsisukusios pietų link, palieka šį liūdną slėnį, lydimos laukinių, nesusiderinusių garsų. Ir mes jas girdėdami, pasukame namų link, žinodami jog užuolaida nusileido ant dar vienos vasaros.

Vieną dieną, kai manęs čia nebebus, ir kai glaudžiai suaugusios piktžolės įsigalės tarpe šių mano rožių, kurias aš taip branginu; kai šis senas namas apgrius - kai akmenys sugrįš į laukus iš kurių anksčiau buvo paimti... kai viskas, ką aš dabar taip gerai pažįstu, pasikeis, vistiek šis slėnis bus vis dar pilnas upės garsų; garsų kurie šnabžda, triukšmingų garsų, arba raminančių garsų. Tekančios upės muzika bus pats pirmasis garsas, kurį išgirs atsibundantysis. Ir paskutinis garsas prieš mirtį.

Upė yra dalis manęs. Aš - dalis upės.

Sulietuvino DANGUOLĖ SADŪNAITĖ

KNYGŲ APŽVALGA

Alė Rūta

Petronėlė Orintaitė — „Legendų liepsnos“. Poemos, leidinys Vilties d-jos 1986 m., aplankas ir vinjetės -dail. Birutės Vilku-taitytės-Gedvilienės. Kaina -6 dol.

Ši autorė mums daugiau pažįstama iš jos vertingų prozos kūrinių: spausdinusi jau nuo 1932 m. Yra ji parašiusi bei išleidusi knygomis nemažai ir eilėraščių bei kūrinių vaikams (Balės Vaidurytės vardu.)

Naujausioj knygoj P. Orintaitė pateikia tris poemas: „Parneškit ilgesio žariją“, skirtą Dariui ir Girėnui; „Vizijų sakmėj“ -didžiajam menininkui M.K. Čiurlionui; ir trumpą — „Žengė broliai“, kuri skirta Miško Brolių sesutei.

Šios legendos skirtingos nuo kitos žino-mos autorės Nelės Mazalaitės legendų pir-miausiai eiliuota forma, bet neapibrėžtu turiniu, nors poemos pilnos ryškių, vaizdžių sąvokų. Nelės Mazalaitės religinėm ir tau-tinėm temom legendos yra aiškos turiniu, su intriga, nors poetiškai (kad ir proza) atpasakojamos. P. Orintaitė episkomis „Legendų liepsnomis“ lyg uždega ryškias „paminklines žvakes“ mūsų tautos hero-jams -lakūnams, menininkui, laisvės kovo-tojams; tačiau poemų turinį palaidai drie-kiasi beveik visi tautos rūpesčiai, vargai, priespaudos ir viltys. Kalba legendų turtinga ne tik poetiniais įvaizdžiais, bet ir naujomis sąvokomis, naujais žodžiais.

Ava Saudargienė-„Naikinamieji“. Politinio kalinio pasakojimas; gražus „Nidos“ leidinys, spalvotu viršeliu, -1985 m. London Wll 2 PT, 2 Ladbroke Gardens, England. — Verta kiekvienam užsisakyti.

Tai — „liudijimas tautų naikinimo ir barbariško kultūros, religijos ir žmoniškumo sunikinimo, Sovietų Rusijai siekiant užvaldyti pasaulį“. — Taip taikliai nusako

pati autorė šios knygos turinį. Ji atpasakoja jau dabar mirusio Petro Siemniškos, Sibiro kankinio, baisų gyvenimą po to, kai komu-nistai įsiveržė ir užėmė naikino Lietuvą.

Autorė su įsijautimu ir vaizdžiai atpa-sakoja žmonių kančias Sibire, taip pat, oku-putame Pabaltijy. Stilius jos -lengvas, kalba sklandi; tik yra vietomis sintaksės klaidų. Nežiūrint to, knyga labai prasmingo turinio; būtų gerai ir į kitas kalbas ją išversti. Gaunama aukščiau minėtu adresu — „Nidos“ leidykloje, kur yra ir daugiau gerų lietuviškų leidinių.

„Kai Vilniaus liepos žydi“

Paulius Jurkus - „Kai Vilniaus liepos žydi“, sakmės apie Vilnių. Viršelis ir vin-jetės -autoriaus. Išleido „Varduva“, atspaudė Tėvai Pranciškonai, Brooklyn, N.Y. 1985m. Kaina nepažymėta.

Tai novelių knyga, kurios fonas-Vilnius, o pagrindinis veikėjas - legendinis Žibuntas; tuo vardu ir pirmasis skyrius: „Žibuntai, vasarą atnešk.“ Pirmoje novelėj-legendoj kalbama ne apie Gedimino sapno miestą, o apie karaliaus Stepono Batoro 1579m. įkurtą Vilniaus universitetą. Legendinis Žibuntas ten -paukščių ir žvėrių kalbų profesorius... Novelė užbaigiama taip: „Žibuntas ir dabar profesoriauja, nes jo reikia Lietuvai“. Novelėj „Didysis dailininkas“ pasakojama apie didį poną, kuris ryškiai perdažinėjo Vil-niaus miestą... gamtos spalvomis. „Baltoji valdovė“ -savotiškai pavaizduota žiema. „Ir pro ledą mes prasikalsim ir sukrausim pumpurus“, 36 psl., -gal tai ir simbolinė pranašystė. „Geriausi draugai“, -tai prof. Žibunto pagalbininkai - pavasario vėjai. „Darbščioji tarnaitė“ -pasaka apie vasarą. Žibunto draugystėje metų laikai impersoni-fikuoti: vėjas, saulė ir lietūs, -vis žmogaus pagalbininkai. Antrojo knygos daly „Pirkliai pardavė gelumbę“ - pasakojamos fantastiškos kelionių, vis grįžtant į Vilnių, istorijos. Ypač gražios novelės - „Bokštas“ ir „Žibintas“. Visa knyga-neatpasakojama; reikia kiekvienam skaityti ir grožėtis.

„Kunigas Alfonsas Lipniūnas“

Stasė Vanagaitė - Petersonienė - „Kuni-gas Alfonsas Lipniūnas“, išleido Švėkšniš-kių d-ja 1985m., „Draugo“ sp.

Iš tikro, tai keliolikos autorių knygelė

(115 psl.), redaguota St. Petersonienės, su jos išsamiu įvadinio žodžiu; yra ir nuotraukų. Jau titulinio puslapio, šalia kun. A. Lip-niūno nuotraukos, apibūdinimas išsako turinį: „Žmogus, nešęs žmogui ir tautai pri-sikėlimo viltį“. Toks buvo kunigas A. Lip-niūnas, šiuo gražiu leidiniu paminėta jo 40 m. mirties sukaktis. Trumpai gyvenęs, šventas žmogus, nes gyvenęs kitiems, drąsiais pamokslais okupacijų laikais žadi-nęs tautos viltis ir miręs kankinio mirtimi (tik paleistas po karo iš kacetų).

Knygelė verta paskaityti suaugusiems ir ypač - jaunimui.

„Aušra Paliūnuose“

Vytautas Alantas - „Aušra Paliūnuose“, premijuotas romanas, išleido „Dirva“ (Vil-ties D-ja), 1986 m., Cleveland, Ohio, kaina - 10 dol.

Šis romanas, iškilaus beletristo kūrinys, buvo vertas 3-jų tūkstančių dol. premijos jau vien dėl dviejų pagrindinių jo gerų ypatybių: grynos lietuvių kalbos ir „Aušros“ gadynės gana autentiško vaizdo. Dr. Alisiūnas apsigyvena provincijoje - Paliūnuose, kur lietuviybė skursta ir dėl sulenkėjusio kle-bono, ir dėl bajorpalaiškių - kaip Surgaila ir dėl sunkių gyvenimo aplinkybių. Idealistas daktaras, kaip dr. V. Kudirka - apsisprendęs „Aušros“ idealais gyventi, nebudamas sunkumų, per gana trumpą laiką daug padaro: atverčia nutautėjusius, šviečia ir skatina visus, patraukia gerais savo darbais, stato „Aušros namus“... Moterys - meilės objektai - daktaro įtakoje kilninamos. Ro-mano charakteriai - pagrįsti realybe ir psichologija. Įdomi (istorinė) knyga.

PRAŠOM SUMOKĖTI

“MOTERS”

PRENUMERATĄ

už 1986 ir 1987 m.

Administracija

• MOTERYS PASAULYJE

„Svajonės“
B. Kymantienė
Z. Prašmutaitė
V. Buožytė

„Svajonės“ - tai Australijos dainininkių grupė: V. Bružytė, B. Kymantienė ir Z. Prašmutaitė. Jos sėkmingai koncertuoja, o taip pat išleido ir savo plokštelę.

„Mūsų Vaikas“ - leidinys skiriamas lietuviškom mažamečių šeimoms, kurį paruošia Montessori d-jos auklėtojų sekcija. Nr. 4 rašo: D. Petrutytė, S. Vaišvilienė, D. Dirvonienė, J. Juknevičienė, M. Kucinienė. Redakcijos adresas: Mūsų Vaikas, 3704 W. 68th St., Chicago, Ill., 60629, USA.

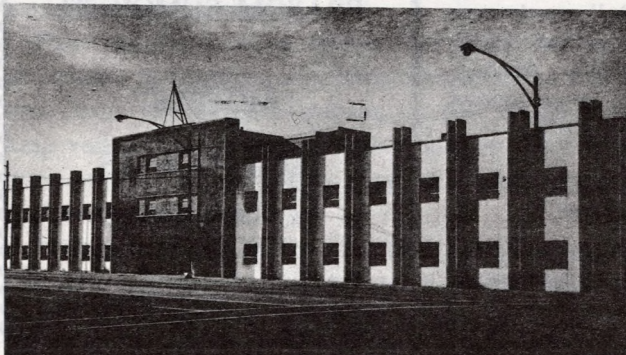
Dr. A. Šlepetytė-Janačienė, Modernių kalbų ir Kultūros profesorė Pace Universitete, New York, 1986 m. rugsėjo mėn. 28 d. už nuopelnus ir 20 metų intensyvaus bei sėkmingo pedagoginio darbo progą, buvo universiteto pagerbta specialiose iškilmėse. Jai buvo įteiktas atžymėjimas ir dovana dalyvaujant dideliui skaičiui administratorių, profesorių ir jų artimųjų.

Prieš porą mėnesių, Herald Statesman dienraštyje tilpo platus profesorės pasikalbėjimas su žurnalistais ir fotografija. Dr. A. Janačienė yra kelių mokslinių organizacijų narė, Pasaulio Lietuvių Katalikų Organizacijų Sąjungos Valdybos pirmininkė ir

Lietuvių Katalikų Mokslo Akademijos New Yorko Židinio pirmininkė.

Marija Butauskienė, gyv. Adelaidėje, Australijoje, 1985 metais kovo mėn. 13 d. sulaukė 100 metų. Šis įvykis buvo plačiau paminėtas vietinėje spaudoje. Sukaktuviniškė susilaukė sveikinimų iš Anglijos karalienės, federalinės valdžios ir kitų. Taip pat ją gausiai sveikino lietuviai ir paminėjo šį retą įvykį. M. Butauskienė, nežiūrint ilgo amžiaus, gerai jaučiasi, yra žvali ir daug papasakojo svečiams apie savo jaunystės laikus.

Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejus (Balzekas Museum of Lithuanian Culture) įsigijo naujus pastatus: 6500 South Pulaski Road, Chicago, Ill., USA. Muziejus turi nuolatinę kolekciją apie Lietuvą ir kitus kraštus, kuri susideda iš įvairių skyrių; taip pat ir gausią biblioteką, kurių turtais vis yra papildomas naujais eksponatais. Naujose ir erdviose patalpose nuolat vyksta įvairios parodos, paskaitos apie Lietuvą ir įvairius kraštus. Šis lietuvių muziejus sava apimtimi yra vienintelis išeivijoje. Linkime sėkmės!

Balzeko
Lietuvių kultūros
Muziejus

Toronto choras „Volungé“, kuriam vadovauja muz. D. Viskontienė, gavo aukščiausią premiją CBC radio paskelbtame chorų konkurse. „Volungé“ yra išleidusi ir savo plokštelę, kurioje yra įdainuota penkiolika dainų. Chorui akomponuoja: inž. P. Vytautas ir muz. J. Govėdas. Linkime „Volungei“ sėkmės!

Ava Saudargienė, ilgametė „Moters“ bendradarbė ir rašytoja, vėl pasirodė su nauju leidiniu „Naikinamieji“. Šioje knygoje ji vaizdžiai aprašė savo brolio tragišką gyvenimą karo metu, kalėjimuose ir tremtyje.

A.S. yra žinoma lietuvių kultūros puoselėtoja išeivijoje; daug pasidarbavusi vaikų teatro pastatymuose, o ypatingai tautinių ansamblių vadovavime Australijoje.

Rašyti ji pradėjo Lietuvoje, vėliau V. Vokietijoje ir Australijoje. Šalia savo profesinių išleistų knygų apie mankštą ir tautinius šokius, taip pat rašė knygas vaikams ir apie savo gausias keliones - „Tolimų kraštų mirazai“, 1976 ir „Vėjas iš rytų“, 1983.

Linkime nepadėti plunksnos!

Dailininkė Rasa Arbaite

Moterų kūrybos popietė, Los Angeles Kunigaikštienės Gražinos vyresniųjų skaučių būrelio suruošta 1986 m. spalio 12d. šv. Kazimiero parapijos salėje Los Angeles, Kalifornijoje. To gražaus renginio ruošai ypač pasidarbavo būrelio pirmininkė Violeta Gedgaudienė, jai gražiai talkino Vanda Zelenienė, kitos valdybos narės. Programą Popietei atvežė iš Čikagos rašytoja Nijolė Jankutė-Užubalienė; ji, taip pat, gražiai apibūdino kiekvieną programoj dalyvavusių poetę bei aktorę, skaičiusias poeziją autorių iš ok. Lietuvos. Dalyvavo šios poetės: pirmoje daly - Danguolė Sadūnaitė, Ona Mikailaitė, - abi iš Putnam, Conn.; Danguolės - trapūs posmai, daugiausiai gamtos įvaizdžiais išreiškiant Visatos ir Kūrėjo didybę; Ona Mikailaitė, kuri iš balso atrodė beveik dar kūdikis, bet jos religiniai ir filosofiniai posmai nešė brandžių mintį. Iš Čikagos Julija Švabaitė-Gylienė, subrendusi poetė (nors drauge ir naši beletristė), - nuskambėjo švelnaus moteriškumo ir trapios buities eilėmis, kurios vertė susimąstyti klausytoją. (Julija Švabaitė-Gylienė už trijų dienų pasirodė su savo poezijos recitaliu ir San Francisco, Cal. lietuviams).

Antroje daly ryškiai nuskambėjo Vitalijos Bogutaitės "iš savęs į save" posmai, kiek atsišaukią Alg. Mackaus poezijos pesimistiniais tonais. V. Bogutaitė gera skaitytoja, įrodanti ypač, kad savą kūrybą turi skaityti autoriai ir autorės, o ne aktoriai... Kaip tos minties išimtis - buvo Sigutė Mikutaitytė, aktorė, puikiai davusi Janinos Degutytės ir Liūnės Sutemos keletą poezijos posmų. Juditos Vaičiūnaitės ir Lidijos Šimkutės (iš Australijos) eilėraščius skaitė Los Angeles

Dramos sambūrio dalyvė Ema Dovydatienė, Editos Nazaraitės Rasa Matienė. Eglės Juodvalkės įdomius eilėraščius publikai perdavė Violeta Gedgaudienė, nes autorė gyvena Vokietijoje (E. Nazaraitė-Kanadoj). Visų poezių kūryba su dėmesiu buvo išklausyta. Kai kam tikrai kilo minčių, kodėl Nijolės Jankutės pasirinktos kaip tik šios poetės; kodėl aplenktos dar keleta Amerikoje ir kitur šio žanro kūrėjų.

Gražią, įvairią muzikinę šios Popietės dalį atliko pianistė Raimonda Apeikytė ir Jūratė Raulinaitytė, trumpus klasikinius kūrinius atlikusi violančele. Patraukliai nuskambėjo R. Apeikytės kompozicija -

Violeta Gedgaudienė

Dailininkė Rasa Arbaite sėkmingai darbuojasi savo specialybėje Santa Monica, Calif. „Moters“ redakcijai užklausus apie vėliausius darbus, sužinojome, kad dailininkė šiuo metu yra smarkiai užsiėmusi keliose dailės srityse.

Ilustracija: „Horticulture“ (Boston, Mass.) žurnale — Sept. 1986.

Dekoratyvinė tapyba: „House Beautiful“ — N.Y., Oct. 1986; dekoruotas kambarys buvo išskirtas tarp 10-ties geriausių konkurse dalyvaujant apie 400 kandidatų iš visos Amerikos.

Tapyba — vienuolikos paveikslų serija, užsakyta Beverly Hills, Cal. kolektorių.

Paveikslas (4' x 5') — privačiai Brentwood Col. rezidencijai.

Ruošiamasi dalyvauti Colbert Galerijos, Los Angeles, Cal., rengiamoje parodoje šių metų gruodžio mėn.

Rasa yra jauniausia rašyt. Alės Rūtos ir arch. E. Arby duktė. Linkime sėkmės!

Solistės Birutė Dabšienė-Vizgirdienė ir **Stasė Pautienienė** gražiai pasirodė Operų ištraukų koncerte - 1986m. lapkričio 16d. Šv. Kazimiero parap. salėje Los Angeles, Calif. Šios abi solistės, taip pat, sol. Janina Čekanauskienė, dažnai gieda šv. Kazimiero bažnyčioje - pamaldų metu, akompon., tai yra, vargonais palydint, muz. Broniui Budriūnui.

Operų ištraukų koncertą suruošė Los Angeles Lietuvos dukterys, kurioms dabar vadovauja **Stasė Klimaitė-Pautienienė**. Koncerte dalyvavo ir keli amerikiečiai solistai.

Veronika Beleckienė, didžiai religinga 97 m. lietuvė, užgeso Viešpatyje (Putnam, Conn.); palaidota lapkr. 4d., 1986m. Santa Monica, Calif. (Švento Kryžiaus kapinėse. Paliko dukterį Genovaitę Plukienę, kuri senutę motiną gražiai prižiūrėjo gyvenimo pabaigoje, ir kelis sūnus-Niujorke ir Floridoje. Velionė buvo iš Lietuvos išsivežusi Tretininkės apdarą, su juo ir buvo palaidota.

„Motina“ ir G. Gudauskienės „Dainų pynė“.

Be poezijos ir muzikos, dar buvo reprezentuotas ir dailės menas: losangelietės dailininkės-Rima Kentaitė parodė toje pat salėje puikių dekoratyvinių paveikslų ir Nijolė Kentienė (jau ne pirmą kartą) -savų skulptūrų. Dailininkės irgi susilaukė atidaus publikos dėmesio.

Visa Moterų menininkių popietė buvo gražus kultūrinis reiškinys, ir losangeliečiai Skautėms Gražinietėms - dėkingi.

A.R.

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

LIETUVIŲ KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJOS METAI

Lėkte pralėkė metai sutartinai bedirbant Adelaide's liet. kat. moterų d-jos valdyboje. Darbai, juose kylantys rūpesčiai ir džiaugsmai, daugiausiai ir suartina dirbančias, jas sujungdami vienon glaudžion šeimon. Dirbome savo lietuviškoje šv. Kazimiero parapijoje skatinamos nuolatinės didžiosios minties - išlaikyti lietuviybę, padėti kenčiančiai Tėvynei, išmelti laisvę Lietuvai. Valdymą praėjusiais metais sudarė: pirmininkė ir pietų organizatorė - Saulenė Pusdešrienė, sekretorė - Rusnė Kubilienė, kasininkė - Jadvyga Janilionienė, ligonių lankytoja - Genovaitė Damaševičienė, parengimams - Judita Nekrošienė ir Zinaida Vencienė. Šalia valdybos didžiosios ir nuolatinės pagalbininkės, daug rūpesčių nuimdamos nuo valdybos pečių dirbo: maldų organizatorė - Teresė Gasiūnienė, bažnyčios puošėja - Antanina Jasiūnienė, bažnytinių rūbų prižiūrėtoja - Valerija Masionienė, kiemo tvarkytoja Stasė Bardauskienė.

Veiklos metų užbaigimui rugpjūčio 31 d. susirinkome Lietuvių katalikų centre į visuotinį metinį susirinkimą. Susirinkimą trumpa kalba atidarė dr-jos pirmininkė, pakviesdama dvasios vadą k. Juozą Petrąitį sukalbėti maldą. Susirinkimui sumaniai

pirmininkavo T. Gasiūnienė, aktyviai įtraukdama nares į veiklos svarstybas; sekretoriavo B. Budrienė. Iš pirmininkės, kasininkės, revizijos komisijos ir kitų pranešimų atsiskleidė maždaug toks metinės veiklos vaizdas:

Šiuo metu draugiją sudaro 49 narės. Valdymą turėjo 16 posėdžių ir daugelį pasitarimų savo tarpe, su parapijos taryba, su "Šiupinio" pravedėju ir kt., nes numatytų ir staigiai iškilusių renginių nuolat atsiradavo. Beveik kiekvieną sekmadienį mūsų šv. Kazimiero bažnyčios presbiterija buvo išpuošta gyvomis gėlėmis. Visi džiaugėmės puošėjos kūrybingumu. Taip pat kiekvieną sekmadienį, išskyrus Kalėdas ir Vėlykas, L.K. centre buvo duodami pietūs. Pietaujančių yra pakankamai, tik vis sunkiau darosi priprašyti pietų gamintojas. O tie pietūs yra svarbūs judėjimo mūsų parapijoje palaikytojai ir teikiantys draugijai nuolatinės pajamas visokiariopos šalpos reikalams. Prieš Kalėdas buvo suruoštos bendros Kūčios, kuriose dalyvavo 87 asmenys. Šventas vakaras praėjo jaukioje šeimos nuotaikoje.

Draugijos tradicinis-kultūrinis parengimas "Šiupinys" buvo suruoštas Adelaidėje.

Sudarius atrinktą programą iš buvusių "Šiupinių", Melbourne Liet. kat. moterų dr-jai pakvietus, buvo nuvežtas į Melbourne. Ta proga pasveikinome 35 m. suaktį švenčiančias ir valdybai įteikėme po Adelaidės L. kat moterų d-jos ženklelį.

Taip pat yra rengiami draugijos narių bendravimai su pusryčiais, kuriuose pravedami religiniai pašnekesiai.

Lietuvių kat. centro salėje vykstančiuose Adelaide's arkivyskupijos kunigų susirinkimuose paruošėme užkandžius. Keston College visuotiniame susirinkime paruošėme programą, kurią atliko d-jos narių „Nemuno dukrų“ kvintetas. Po to buvo lietuviškų dirbinių parodėlė ir vaišės.

Talkiname šv. Kazimiero parapijai: 25 m. sukakties minėjimas, mirusiųjų paminėjimas, užgavėnių balius, kurių paruošime darbuojasi visos narės.

Paremta šv. Kazimiero liet. mokykla, d-jai padengiant mokinių ir mokytojų priešpiečių išlaidas ir duodant auką mokslo metų užbaigimo dovanėlėms. Piniginėmis aukomis paremta Jaunimo koncerto ruošėjai - ateitininkai, trys mergaitės iš Adelaide's išvykstančios į Vasario 16-tos gimnaziją, šv. Kazimiero kolegija Romoje, Vasario 16-tos gimnazija. Liet. jaunimo sąjungos Adelaide's skyrius - jam perleidome 1985 m. savo Pavasario balių ir padėjome jį suruošti. Lietuvos religinei šalpai, "Tėviškės aidams" ir mūsų parapijos biuleteniui "Šventadienio balsui" paremti buvo atskirai suruošti pietūs ir kepinų mugės, kurių visas pelnas buvo jiems atiduotas. Aukota pasaulio badaujantiems, misijoms, Tautos fondui, Australijos lietuvių fondui, Adelaide's liet. radijo valandai, "Adelaide's lietuvių žinioms" už skelbimus. P.L.K.O. Sąjungai pasiūstas narės mokestis. Užsakytas "Moters" žurnalas. Iš kasininkės pranešimo sužinojome, kad šiais metais pajamų turėta \$6187. - , išlaidų - \$5341. - , likutis kasoje - \$645. -. Nuoširdžiai su meile ir dovanėlėmis valdybos ligonių lankytojos aplanko ligonius ir senelius. Kiekvieną mėnesį užprašomos šv. Mišios už pašaukimus į dvasinį luomą. Buvo suruošta maldos diena už Garbingojo Dievo tarno Jurgio Matulaičio greitesnį paskelbimą palaimintuoju. Kas sekmadienis prieš sumą

Adelaidės, Australijos
L.K.M. D-jos narės
1986 metais;
viduryje dv.v.
k. J. Peteraitis, MIC

Antikos amžiais buvo sukurta nemažai legendų apie moteris-amazones, kovojusias už savo tautos laisvę, įvedusias matriarchalinę sistemą savo valdomuose kraštuose. Tos karingos graikų mitų amazonės Lietuvių enciklopedijos apibūdinimu buvusios: „Pasakiška karingų moterų tauta, tariamai gyvenusi prie Juodosios jūros, Themiskiroje. (Themis - teisingumo deivė), Jos save kildinusios iš Areso (Ares - karo dievas, vėliau romėnų Marsu vadinamas) ir Artemis (derliaus, vaisingumo ir mirties deivė - romėnų Diana)”. Graikų mitologijoje

buvo kalbamas rožinis už pašaukimus į dvasinį luomą ir kitomis d-jai rūpimomis intencijomis. Pagerbtos mirusios d-jos narės ir ilgametis d-jos dvasios vadas K.A. Spurgis, buvo dalyvauta laidotuvsė ir suruošti pusryčiai. Buvo ir šviesių prošvaisčių - d-jos jauniausia narė Nijolė Venciūtė - Soda susilaukė pirmgimio sūnaus.

Veiklos metuose paskutinis renginys buvo d-jos metinės šventės ruoša švč. Mergelės Marijos Dangun paėmimo šventėje - Žolinėje. Šventės išvakarėse-šeštadienį paruošėme radijo valandą su pirmininkės sveikinimo žodžiu ir vaizdingu radijo vaidinimu „Šiluva“, kurį suvaidino d-jos narės su šeimomis. Tos pačios dienos vakare šv. Kazimiero bažnyčioje vyko Šventoji valanda. Sekmadienį d-jos narės bažnyčion atėjo eisenoje su savo vėliava, dalis narių pasipuošusios tautiniais rūbais. Pašventinti žolynai išdalinti visiems esantiems bažnyčioje. Pagelbines pareigas Mišiose atliko d-jos narės. Gražiai parinktas giesmes giedojo bažnytinis šv. Kazimiero choras. Buvo giedra ir iškilminga nuotaika.

Padėkos vaišėse Liet. kat. centro salėje dalyvavo virš 100-to asmenų - narių šeimos, talkininkai ir prijauciantieji. Programą pravedė pirmininkė. Paskaitą skaitė viena iš d-jos kūrėjų - A. Stepanienė. Dainavo „Nemuno dukros”. Visa eilė organizacijų ir asmenų sveikino negailėdami gražiausių linkėjimų. Užbaigos žodyje pirmininkė pareiškė d-jos valdybos dėkingumą Dvasios vadui kun. J. Petraičiui už šamoningo tikėjimo metų minčių skiepijimą ir už dvasinį stiprinimą; visoms narėms, pagelbėjusioms valdybai metų bėgyje.

S. Pusdešrienė

Diana apibūdinama kaip atėjūnė iš šiaurės, medžioklės deivė, kurios simboliai - meška, briedis ir putpelė, pabaltijo miškų gyvūnija.

Šiaurės Europos moterų amazonių, medžioklės deivės Dianos garbintojų žygiai prieš kitas tautas matriarchalinės sistemos įvedimas užkariuose provincijose, nepriklausomai nuo graikų aprašymų, minimi Generalinėje Ispanijos kronikoje, surašytoje Karaliaus Alfonso X El Sabio, 13 a., su bendralaikiais mokslininkais, istorikais ir kronikininkais. Proistorės aprašymo skyrių apie baltus, kuriuos vadinta gudais (baltų pavadinimas atsiradęs ir išpopuliarėjęs tik 19 a. antroje pusėje), į lietuvių kalbą išvertė Jūratė Statkutė de Rosales, kurį, cituoja veikale „Baltų kalbų bruožai Iberų pusiasalyje”, išleistame 1985 m.

Baltų imperijos proistoriniai įvykiai yra plačiai aprašyti chronologine eiga Ispanijos kronikose.

2000 m. pr. Kr. Šiaurės Europoje, Suomijos ir baltų protėvynės Neringos, kronikoje, vadinamos Skancios vardu, rašoma, kad šiurkščios klimatinės sąlygos ir badas stūmė baltų tautas į pietus ieškoti naujų žemių. Užkariuose žemėse sudarę valdantįjį luomą, palikę karinius dalinius tėvoniją saugoti nuo besiveržiančių vandalų ir dany, baltų pulkai ėjo toliau į pietus. Užėmę neapgyvendintos Ukrainos derlingas lygumas ir Dunojaus žiočių slėnius (prisiminkime dažnai minimas Dunojėlis senose lietuvių dainose), pasiekę Azovo jūrą, baltai įkūrė karišką bazę Azovo pajūryje, Skitijoje, įsigalėjo Juodosios jūros pakrantėse, teriojo Graikiją ir ėjo į Mažąją Aziją.

Apie 14 a. pr. Kr., šešiais šimtmečiais ankščiau negu graikų mitų pasakojimai apie amazones, baltų moteris suorganizavo amazonių pulkus. Iš to galima spręsti, kad graikiškų mitų amazonės buvo baltų moteris užkariavusias dalį Graikijos, aprašytos Alfonso El Sabio kronikoje, paliūdytoje to amžiaus istorikų. Nerašyti baltų mitai, legendų pasakojimai ėję iš lūpų į lūpas. Baltų kovos su graikais, hetitais, persais ir egiptiečiais, kitų tautų buvo aprašytos kronikose.

Baltų ekspansijos metu, užkariautos Ukrainos lygumos prie Juodosios jūros, kurios žygiuojančių į Aziją karių buvo paliktos vienos, moterų globoje, todėl tapo lengvu grobiu kaimyninių tautų vyrams. Tai įvyko valdant karaliui Adanaučiiui, 14 a. pr. Kr.

„Daugelis Adanaučiaus karių,” rašo ispanų kronika, „įgudusių ginklų vartotojų, pamatę, kad jų užkariuose provincijose auga daug visokių vaisių, paliko gyventi tose Azijos žemėse.” „Moteris, paliktos vienos prie Azovo jūros, įpratusios prie ginklų, ėmė ginklus į rankas ir gynėsi užpultos. „Kai kurios iš jų grįžo pas savo vyrus, o kitos pasiliko ten kur buvo. Ir tas, kurios pasiliko, užpuolę kaimynai norėjo išvogti, bet jos...didelei užpuolikų gėdai, narsiai atsigynė.” Patyrus apie moterų likusių be vyrų sunkumus, Skitijos bazėje surinkta du pulkai jaunų, gražių vyrų ir pasiūsta paliktoms moterims. Nelaimei, priešai juos išžudė. „Ir moteris,” toliau rašo karaliaus Alfonso X El Sabio kronika, „...joms duotų jaunių mirtimi įskaudintos, užmušė tuos kelis likusius gyvus vyrus, kad visos būtų našlės, kad nepavydėtų, kad visos vienodai jautų prievolę keršyti už vyrų kraują.”

Tada Ukrainos lygumų moteris, pasilikusios vienos, išsirinko dvi išmintingiausias iš savo tarpo karalienėmis: Lampetą-valdyti tėvoniją, o Marpesiją - karo žygiams. Ir taip, Marpesija, sudariusi didelius amazonių pulkus, vadovavo karo žygiams į Aziją, kariavo su graikais, hetitais ir persais. Užkariuose valdose įvedė matriarchalinę valdymo sistemą.

„Kai užkariavo didelių žemės plotus, grįžo prie Kaukazo kalnų, ir ten ilgą laiką gyveno, planavo naujus žygius,” - rašo Ispanijos kronikoje. O suplanavusios naujus žygius, įžengė į Armeniją, kariavo su hetitais, užkariavo Galatiją, Maž. Azijos karaliją; Pisidiją padarė savo provincija. ...ir ilgą laiką buvo tų vietovių valdovėmis... miestai ir pilys buvo vadinami jų vardais”. Efaze pastatė gražiausią šventovę medžioklės deivei Dianai, kurią, „vėliau ir graikai

garbino''. Po to grįžo pas savo drauges, kurias buvo palikusias Mazpesijoje, prie Kaukazo kalnų.

Valdant baltų amazonių karalienei Damarai (6 a. pr. Kr.) Persijos karalius Kyras su dideliais pulkais užpuolė amazonių žemes. Kur tik ėjo, liejosi kraujas. Amazonės įveikė priešą. Kovoje žuvusio karaliaus Kyro galvą karalienė Damara įsakė nukirsti, atnešti kubilą žmonių kraujo ir, panėrusi galvą į kubilą, sušuko: „Kraujo

geidei, krauju užsiryk''. Po to, karalienė Damara grįžo į Themiskirą, kuri buvo pavadinta Amazonija.

Amazonių karalystė išsilaikė šimtą metų. Kaip ir proistorinė Baltų imperija, nepalikusi rašytos istorijos, raštingų graikų, persų, finikiečių ir Egipto istorijos inkorporuota, virtusi mitais, užmiršta.

* * *

Karaliaus Mindaugo žmona Morta,

E. JAŠINSKIENĖ

LIETUVĖ

Gediminaitė Aldona, Kęstučio žmona Birutė, Vytauto Didžiojo žmona Ona savo drąsa, politinės veiklos sąmoningumu, vaidino svarbų vaidmenį kaip tautos reprezentantės, aktyvios dalyvės savo vyrų pasitarimuose ir žygiuose.

Rusiško pavergimo metu lietuvė moteris, kalėjimo ir Sibiro tremties grėsmėje, slėpė knygnešius, platino draudžiamus lietuviškus, Prūsijoje spausdinamus raštus, mokė vaikus lietuviško žodžio ir rašto, ugdė meilę tėvonijai. Kaip ir žinoma kovotoja yra Emilija Platerytė, gimusi 1806 m. Vilniuje, 1831 m. sukilimo prieš rusus dalyvė. Emilija, tradicinių amazonių pavyzdžiu, organizavo sukilėlių pulkus, jiems vadovavo, su ginklu rankoje, nenulipdama nuo žirgo, vedė į kovą. Ši narsi kovotoja, žūstant sukilėlių pulkams, neapleido Lietuvos, kol mirtis pakirto sulaukusią vos 25-rių metų. Emilijos amazoniški žygiai paliko tautos atmintyje. Raštuose ją paminėjo lenkų, anglų, prancūzų, vokiečių ir italų rašytojai. New Yorke anglų kalba išleistos Emilijos Platerytės biografijos knygos pristatyme dalyvavo JAV prezidentas ir visa eilė žymių asmenų.

Dabartiniais laikais partizanų kovose lietuvaitės bendravo su partizanais, kovojo su ginklu rankose, buvo ryšininkėmis, slaugė sužeistuosius. Ir išeivijos lietuvės moterys žodžiu ir raštu kovoja už Lietuvos laisvę, ugdydamos jaunąją kartą tautinėje dvasioje.

Panaudota literatūra: J. Statkutė de Rosales - Baltų kalbų bruožai Iberų pasulyje; L.E.; V. Sruogienė - Lietuvos istorija.

* * *

(Sėnose kronikose, tarp istorinių įvykių, būdavo įpinamos pačių raštininkų sugalvotos ir pagražintos legendos bei mitai, kurie nieko bendro neturėjo su tikrove. Ypač apie Lietuvą yra prirašyta visokių išgalvotų ir sąmoningai sukurtų nesąmonių, kurios išliko iki šių dienų. Red.)

PETELIŠKĖ LANGE

Šiltas, tvankus liepos mėnesio vakaras. Vėlu, ramu ir tamsu. Kaip gera sėdėti šviesiame kambaryje, palikus tamsą ir šešėlius už langų. Priešais mane didelis langas, išeinantis į kiemą. Tame lange plakasi didelės ir mažos peteliškės. Jos

* * *

• SVEIKATA

ODA, JOS PRIEŽIŪRA IR REIKŠMĖ BIOCHEMIJOJE

J. PRUNSKIS, DIPL. CHEM.

Mūsų oda yra sudaryta iš karotino, t.y. netirpstančių proteinų grupės, tačiau juos tirpdo glycolino rūgštis sieros junginiuose. Sieros procentas odoje yra gana didelis.

plasnoja sparneliais, glaudžiasi prie stiklo, lyg norėdamos įeiti vidun. Staiga jos man primena seniai praėjusius laikus...

Prisimenu, atvažiuavę į šį kraštą, prisiglaudėme pas pažįstamus mažame butelyje. Susiradome šokius tokius darbus, kuriuose praleisdavome visą dieną. Vakare grįždama iš darbo, eidavau namo ilgą svetimą gatvę. Gatvės pakraščiuose augo dideli klevai, kurie visai užstodavo dangų. Matydavau vien namus abiejose gatvės pusėse, namus mažus ir didelius su šviesomis languose. Užleistos užuolaidos paslaptingai praleisdavo šviesą iš vidaus. Tada galvodavau, kaip būtų gera būti naktine peteliške, skristi nuo lango prie lango ir pro užuolaidos kraštelį pažvelgti vidun, iš kur sklinda ta viliojanti šviesa. Galvodavau, kad tuose namuose gyvena laimingi žmonės, kurie niekada nebuvo benamiai, klajūnai. Jie nežino to ilgesio savos pastogės, mažo namelio su jaukia šviesa...

Kaip gera jausti, kad tavo svajonės įsipildė, gal net su kaupu! Tikiu, gera ir naktinei peteliškei, nes jai nereikia didelių namų. Jai užtenka matyti šviesos tarpelį, išsiveržusį per kraštą užuolaidos, kad ji, prigludusi prie lango stiklo, laiminga galėtų plazdenti sparnais ir šokti savo džiaugsmo šokį...

B.V.

daugiausia - baltymineje cystinėje amino rūgštyje.

1. Pagrindinė odos reikšmė yra apsaugoti mūsų organizmą nuo infekcijų, nes infekcija gali įsiskverbti tik per sužalotą odą.

2. Oda turi reikšmės cholesterolio gamyboje. Dideli cholesterolio kiekiai yra žalingi, bet dalis jo yra reikalinga: nervų impulsams, celės membranai ir kitose kūno funkcijose, kur cholesterolis reguliuoja medžiagų pasikeitimus.

3. Oda reguliuoja kūno paviršių termostato pagalba - vandens išprakaitavimo forma; sunkiai dirbant karštyje išprakaituojame apie litrą vandens.

4. Oda yra kūno sveikatingumo atspindys.

5. Oda tarnauja žmogaus veido ir kūno grožiui.

Odos spalva priklauso nuo melanino pigmento kiekio, kurio yra baltyminėje Tyrosino amino rūgštyje. Pas baltuosius jo yra nulis, pas tamsiaodžius priklauso nuo tamsumo stiprumo; ju tamsesnis, tuo odoje yra daugiau melanino pigmento. Taip pat odos spalva išduoda ir kai kurias ligas. Pvz. geltona oda - kepenų susirgimai, bronzinė oda - Adisono liga, adrenalino liaukos nenormalumai ir t.t. Didesnio ploto odos spalva gali pasikeisti dėl vėžio ligų, asimiliacijos metabolizmo trūkumų ir t.t. yra odos ir kitų ligų, kurios pasireiškia įvairiais išbėrimais, šašais, niežėjimais ir t.t. Dauguma tokių apkrečiamų ligų kaip raupai, dėmėtoji šiltinė ir t.t. yra kontroliuojamos, todėl jos sumažėjo. Odos niežėjimai su išbėrimu, vad. dilgėlinė, būna dėl maisto ar kitų alergijų. Pvz. vartoja daug apelsinų ir atsirado odos išbėrimas su niežėjimu, jokie kremai ir tepalai nepadėjo. Išvykus atostogų, apelsinų naudojimas smarkiai sumažėjo ir dilgėlinė prapuolė. Tada supratau, kad esu alergiškas apelsinam. Juos ribojant, dil-

gėlinė nebeprisikartojo. Kurie yra alergiški kokiame nors maistui, vaisiam, gėrimui ir t.t., gavę išbėrimą turėtų sumažinti vartojimą ir surasti priežastį, nes kartais ir gydytojui yra sunku susiorientuoti. Pačiam yra lengviau žinoti koks maistas ar kas kita veikia alergiškai. Taip pat reikia žinoti, kad oda reaguoja į įvairius emocinius reiškinius: baimę, depresiją, išgastą ir t.t.

Oda daug reikšia ir mūsų grožiui, o ypač moterų. Svarbiausia sveikos, elastingos ir gražios odos palaikymui yra švara, kurią galima atlikti tinkamu muilu ir vandeniu. Muilui su stipriais šarmais ir chemikalais gali odą suzeinti. Taip pat yra jautrių odų alergijų ir geram muilui. Yra įvairių gerų kremų ir pavilgų (lotion), kurie pagaminti iš tinkamų aliejų, alkoholio ir t.t. Jie nuvalo taukuotą odos sekreciją ir pašalina odos nešvarumus, tačiau jie turi būti geros rūšies ir vartoti reikia su saiku. FFDC aktas 1938 m. apsaugo įvairius gaminius nuo netinkamų produktų kosmetikoje, bet ir valstybinei kontrolei sunku viską aprėpti. Vartojant kosmetiką reikia būti atsargiom. Pvz. odos baltinimo (bleach) kremo, kuris pašalina šlakus ir tamsesnes dėmes, nereikia vartoti, nes ten yra nuodingų medžiagų. Jei gydytojas prirašo - reikia vartoti atsargiai. Kremai, vadinami odos stimulantai, yra nepavojingi, tačiau ir jų nereikia vartoti nuolatiniui. Paskutiniu laiku rinkoje atsirado įvairių kremų su vitaminais ir hormonais. Jų kaina yra aukšta, taip pat jie yra labai reklamuojami, tačiau su jais reikia elgtis atsargiai. Kremai su hormonais ir astrogenais gali būti kūnui žalingi! Jaunesnėm jie nėra reikalingi, o senesnėm - nieko nepadės, bet gali pakenkti. Kad ir gerą kosmetiką, o ypač visokius kremus, reikia vartoti labai atsargiai, bet pastebėjus blogas pasekmes - reikia nebervartoti.

Viena didžiausių odos defektų yra aknė, kuri dažniausiai pasireiškia brendimo amžiuje. Ji atsiranda nuo fiziologinių pakitimų poodiniame audinyje. Riebalinės liaukos užsikemša, tada atsiranda infekcija ir žaizdelės supūliuoja. Jos palieka randus ir įdubimus veide. Geriausia priemonė yra dažnas veido plovimas su geru muilu. Nereikia vartoti jokių riebių kremų, aliejų ir t.t., nes nuo jų dar daugiau užsikis odos porai. Išspaudimai irgi nieko nepadės, nes infekcija gali padidėti ir palikti dar gilesnius randus. Reikia vengti vartoti: riešutus, šokoladą, aštrų sūrį, riebių maistą ir panašius produktus. Aknė reikia priskirti prie nemalonių jaunų žmonių odos ligų. Jos gydymą reikia pavesti geriam specialistam, nes veido sužalojimas lieka visą gyvenimą.

D. TARABILDINĖ PETELIŠKĖ

Arbatos virdulys
— praėjusių
laikų romantika

ARBATA

Arbatos istorija prasidėjo prieš 4000 metų. Kinijos imperatorius Šenung gerė karštą vandenį, ir į indelį įkrito žalias lapelis... Nuo to laiko visi kiniečiai geria arbatą. Iš Kinijos arbatos gėrimas sklido visoje Azijoje. Ypatingai tai prigijo Japonijoje, kur arbatos gėrimas yra virtęs tradicine ceremonija. Į Europą arbatžolės atvežė olandai pirkliai 1610 metais. Ir čia arbatos gėrimas plito visur. Buvo įvairių nuomonių. Anglijoje pasigirdo balsų, kad šis keistas rudas gėrimas kenkia sveikatai: žmonės pradeda tingėti, nenori dirbti ir dėl to nustoja uždarbio, tampa vargšais. Bet Saksonijos karaliaus asmeninškas gydytojas tvirtino, kad galima išgerti net 200 arbatos puodelių, ir jokių pasekmių nebus. Vėliau paaiškėjo, kad jis buvo papirktas olandų pirklį. Tačiau visi sutiko su ta nuomone, kad arbata buvo labai brangi. Turtingųjų namuose arbata laikoma užrakinta, ir raktą pas save visada laikydavo pati namų šeimininkė. Ne tik arbatžolės, bet ir arbatos geriamieji indeliai — dubenėliai, pagaminti iš porceliano, buvo importuojami iš Kinijos. Tik 18 amžiaus pradžioje Saksonijoje buvo įsteig-

tos Meisseno porceliano gamyklos. Čia buvo pradėti gaminti naujų europietiškų formų arbatos puodeliai su auselėmis. Taip pat atsirado ir arbatiniai šaukšteliai, nes reikėjo išmaišyti cukrų ir pieną.

Anglijoje arbata pirmą kartą buvo servuojama 1613 metais Thomas Garaway's Coffee House, Londone. Arbatos gėrimas labai greitai plito ir kitose vietovėse. Buvo įsteigta East India Com. kuri turėjo visos Anglijos ir jos kolonijų arbatos importo monopolį. Kilo arbatos kainos, kilo mokesčiai, ir visa tai privedė prie riaušių. Garsioji Bostono uoste "tea party" davė pagrindą revoliucijai ir J. A. V. pradžiai.

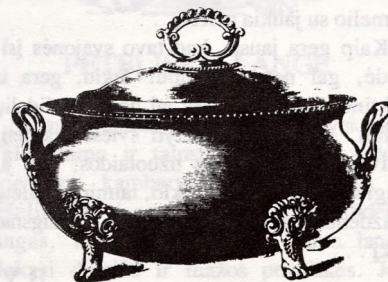
Populiarus "english tea" paprotys prasidėjo Anglijoje 19 amžiaus pirmoje pusėje. Tada diduomenė valgydavo gausius pusryčius, pietų metu tik užkandavo, o vakarienės reikėdavo laukti net iki 8 ar 9 valandos vakaro. Kunigaikščio Bedfordo žmona apie 4 valandą po pietų visada jausdavosi labai nusilpusi. Ji pradėjo tuo laiku gerti arbatą su pyragėliais. Tas paprotys prigijo jos šeimoje. Tada ji pradėjo siuntinėti savo kaimynams kvietimus: arbatai ir pasivaikš-

čiojimams laukuose. Neužilgo popietinis arbatos gėrimas pasidarė aristokratiška būtinybė. Žemesnieji luomai irgi pasekė tuo pačiu pavyzdžiu, bet jie gerdavo arbatą apie 5 valandą ir su gausiais užkandžiais. Miestuose pradėjo steigti įvairūs "tea rooms" ir "tea gardens", kuriuos daugumoj lankydavo moterys.

Taip pat labai plačiai arbatos gėrimas išsivystė Rusijoje. Tik čia gaminimo ir gėrimo būdai buvo skirtingi. Vanduo arbatai buvo verdamas tam tikslui skirtuose virduliuose. Stipri arbatos esencija buvo gaminama atskirai ir maišoma su užvirintu vandeniu. Arbata buvo geriama iš stiklinių, užkandant cukraus gabalėliu arba uogiene. Miestuose, o ypač prie prekyviečių, atsirado įvairios arbatinės, kur galima buvo gauti lengvų užkandžių ir užsisakyti "arbatos su rankšluosčiu". Svečiui pastatydavo ant stalo visą virdulį su verdančiu vandeniu, šviežią ir stiprią arbatos esenciją, sukapotą cukraus gabalą, stiklinę ir didelį rankšluostį (prakaičiui nusišluostyti). Sėdėdavo pirkliai ir gerdavo karštą arbatą, prakaitą šluostydavo, ir vėl gerdavo. Išgerdavo 10, 15 ir daugiau arbatos stiklinių. Sakoma, kad tai yra labai sveika, visos ligos išgaruoja, išprakaituoja. Rusijoje arbatos virdulys labai prisidėjo prie 19 amžiaus romantikos. Apie jį sukosi šeimos gyvenimas ir socialinis bendravimas. Virdulys visą dieną užžė, lankėsi svečiai, vyko pokalbiai, niekas neskubėjo, visi turėjo laiko. Net ir Marija Pečkauskaitė vaizdingai aprašė Lietuvos dvare vykstantį gyvenimo vaizdelį prie užiančio virdulio ("senajame dvare")

Arbatos gėrimas ir šiame amžiuje nesumazėjo. Arbatos gėrimo patalpos, dažniausiai ištaigingai dekoruotos, buvo visuose viešbučiuose, restoranuose, prekybos namuose ir t.t. Labai populiarius pasidarė arbatos šokiai — "the dansant". Jie išsilaikė iki Antrojo pasaulinio karo. Juos daugumoje lankė aukštesniųjų luomų jau-

18 a. sidabrinė cukrinė

nuomenė. Ir dabar Anglijoje geriant arbatą yra sprendžiamos gyvenimiškos ir net politinės problemos. Kai ateina "tea time", darbas sustoja fabrikuose, įmonėse ir įstai-gose. Nuo to nukentčia darbo našumas ir uždarbis. Europoje tai yra vadinama "anglų liga". Bet anglų akimis žiūrint: gyvenimas yra daug prasmingesnis, kai galima ramiai atsisėdus pasigardžiuoti "a nice hot cup of tea".

Nors Amerika yra "kavos gėrimo" kontinentas, bet arbata užima irgi svarbią vietą. Ypač paskutiniui laiku liuksusiniuose viešbučiuose pasidarė labai populiarūs arbatos gėrimo kambariai. Jie dažniausiai yra dekoruoti 19 amžiaus ornamentika: maži staliukai padengti baltomis staltiesėmis. Gražūs porcelianiniai indai, sidabras, žvakidės ir gėlių puokštelės sudaro jaukią ir romantišką nuotaiką arbatos mėgėjams, kuriems dažnai tenka ir eilėje palaukti, nes norinčių yra daug.

Arbatos rūšių yra labai įvairių, todėl kiekvienas pasirinkit pagal savo skonį. Tikras arbatos žinovas vartoja tik palaidas arbatžoles. Nors šiais skubiais laikais, ge-riant tik vieną puodelį, labai patogūs yra ir arbatos maišeliai. Bet juos perkant reikia žiūrėti, kad jie būtų gerai įpakuoti, tinka-miausi yra metalinėse dėžutėse. Bloguose popieriniuose įpakavimuose arbata praranda savo aromatą. Aišku, arbatos skonis dau-giausia priklauso nuo vandens skonio. Šiais laikais, kada geriamas vanduo ateina iš "neaiškių" šaltinių, chloruotas ir primaišy-tas visokių chemikalų, nieko gero negalima tikėtis. Vandens skonį galima pagerinti tik filtruojant. Arbatos virimui vandenį reikia vartoti tik šaltą, šiltas vanduo (iš vanden-tiekio) yra nusistovėjęs ir turi savitą skonį.

Užvirintą vandenį nereikia virinti ilgiau kaip 3 minutes. Arbatos gaminimo indas — ar-batinukas gali būti keramikinis, porceliani-nis, stiklinis arba plieninis, aliuminis yra netinkamas. Arbatinuką reikia paskalauti verdančiu arba karštu vandeniu ir sudėti ar-batžoles. Vienam puodeliui reikia dėti vieną nubrauktą šaukštelį arbatžolių. Sudėjus ar-batžoles reikia greit užpilti tinkamą kiekį verdančio vandens ir arbatinuką uždengti dangteliu. Uždengus palaikyti nuo 2 iki 5 minučių. Norint turėti stipresnę arbatą, rei-kia įdėti daugiau arbatžolių, bet nelaikyti uždengus ilgiau 5 minučių. Arbatą supilstyti į puodelius per sietelį. Jei buvo naudojami arbatos maišeliai, juos reikia tuoj išimti. Stiprią arbatos esenciją galima paruošti ats-kirai, tada kiekvienas arbatos stiprumą gali pasirinkti pagal savo skonį. Pienas taip pat sumažina arbatos stiprumą.

Prie visų arbatos ceremonijų reikia neuž-miršti ir arbatžolių lapelių burtų. Į arbatos puodelį įdedama arbatžolių, užpilama karšto vandens ir pagal lapelių susiforma-vimą nusakoma visa ateitis . . . Tos rūšies "specialisčių" yra nemažai, ypač preky-viečių rajonuose.

Prie arbatos yra servuojami įvairūs saldūs kepsniai: sausainėliai, pyragėliai, bandėles ir t.t. Labai mėgiami yra ir įvairūs su-muštiniai. Plonos baltos duonos riekelės patepamos sviestu ir uždedama agurko arba pomidoro plona riekelė, pabarstoma kapo-tais krapais, užvožiame sviestuota baltos duonos riekelė ir supjaustoma mažais šmoteliais. Sumuštiniais tinka taip pat įvai-rūs grietininiai ir aštrūs sūriai. Pagal "english tea" tradiciją užkandžius galima "pasti-printi". Tuo atveju tikėtų įvairios šaltos mėsos, dešros, sūriai, paštetai, duonos,

kepsniai, uogienės, saldumynai ir t.t.

Arbata yra gaivinantis gėrimas žiemos ir vasaros metu, ir arbatos gaminimo pajvai-rinimus kiekvienas gali sugalvoti pagal savo skonį.

N.N.

AZALIJA

Gamtinėje aplinkoje matome įvairiausių gėlių, žydnčių, įvairiausių žiedais. Vienos iš jų mus žavi daugiau, kitos mažiau. Ypatingai graži yra šiltųjų kraštų gėlė azalija. Ji žavi kiekvieną savo baltais, rausvais ir raudonais žiedeliais. Daug kas ją dovanoja švenčių progomis. Gaunu aš ją savo gimtadieniais nuo vyro ir sūnaus. Ir negaliu atsidžiaugti jos ilgu ir gražiu žydėjimu.

Kartą sirgo mano gera draugė Regina, kuriai darė kojos operaciją. Paprasčiau savo marčią Danutę, kad ji nupirktų gražią azaliją ir nuneštų ligonei. Regina, pamačiusi gėlę, labai apsidžiaugė, nes jas irgi labai vertina. Ji paprašė, kad azaliją pastatytų ant stalelio prie lovos. Į ją žiūrint ir skausmai sumažėjo, nes gėlės veikia į žmogų raminančiai. Bet kažkas atsitiko ligonei, kad ji turėjo praleisti ilgesnį laiką specialios priežiūros skyriuje. Po penkių dienų sugrįžusi į palatą, ji akimis apžvelgė visą kambarį, lyg kažko ieškodama. Viskas buvo savo vietoje, net brolio siūstos gėlės vazelėje, bet azalijos nebebuvo. Ir šiandien neaišku, kas išdrįso iš tokio silpno ligonio atimti vienintelį džiaugsmą. Norėjome pranešti ligoninės vadovybei, bet nenorėjome užpykinti prižiūrėtojų. Gaila, kad yra tokių, kurie savo negražiu elgesiu tiesiog sumenkina žmoniškumą. Kiekviena dovanota gėlė, o ypač azalija, suteikia mums nepaprastą džiaugsmą, kurio niekas iš mūsų širdies išdildyti negali.

P. NORUŠIENĖ

Viktorijos laikų arbatos indai

• Madų ir grožio pasaulis

Moda Italiana

Šiuo pavadinimu vyko grandiozinis madų demonstravimas šį rudenį, kuriame dalyvavo visos itališkos „haute couture“ garsenybės. Šis spektaklis buvo surengtas prie Romos Ispaniškų laiptų, kurie buvo teatrališkai dekoruoti gėlėmis ir apšviesti įvairiausiais atspalviais. Modeliuotojos žengė plačiais laiptais žemyn palydimos stipriais prožektoriais ir tinkama muzika, o gausūs žiūrovai pasitikdavo jas gausiais plojimais.

Visose modeliuotojų aprangose vyravo tik juodos ir baltos spalvos; dar buvo kiek pilkų ir tamsiai mėlynų; tik dvi modeliuotojos (paįvairinimui!) dėvėjo ryškiai raudonas sukneles. Visos medžiagos buvo lygių spalvų, nebuvo jokių gėlėtų ar margų.

Dieninės suknelės pasižymėjo tiesiom linijom, siaurais ilgais sijonais; taip pat su įvairiais šaliais, skraistėmis, ilgais švarkais ir paltais.

Popietinės suknelės - puošnesnės: siauros ir su plačiais diržais, iškirpta nugara. Pečių plotis visur kiek padidintas, bet beveik normalus. Priekyje iškirpimas nedidelis, pailgas arba prie pat kaklo. Papuošalų labai mažai: segė arba apyrankė, skrybėlaitės vietoje - mažas turbanas arba kaspinas. Medžiagos - vilnonės ir tamsios. Kojinių ir batų atspalviai šviesesni, bet pritaikyti prie suknelės atspalvių.

Sportinė odinė apranga-tamsi, daugumoje sijonai arba kelnės su trumpais kailiniais švarkeliais.

Sportinė lengva apranga-šviesi: baltos ir

pilkos spalvos. Sukirpimas labai paprastas ir tiesus, beveik kuklus. Daug kelnų su lengvais megztiniais ir su įvairiom skraistėmis.

Vakarinės-trumpos suknelės su siaurais arba labai plačiais sijonais. Medžiagos: šilkas, atlasas, tafta. Spalvos vyrauja tamsios, bet yra ir pilkų atspalvių. Kombinuojamos dvi spalvos: tamsus viršus ir šviesus sijonas arba atvirkščiai. Paltai pritaikyti prie suknelių.

Vakariniai rūbai - labai iškilmingi. Ir čia vyrauja tik baltos, juodos ir sidabrinės spalvos. Medžiagos ištaigingos: brokatas, aksomas, tafta, šilkas, įvairios medžiagos su blizgučiais. Kombinuojamos dvi spalvos. Sijonai: ilgi-siauri, labai platūs arba platūs nuo kelių. Suknelės be rankovių arba atvirais pečiais, nėra perdėto apnuoginimo. Visur dėvimos kontrastinių spalvų ilgos odinės pirštinės. Prie suknelių dėvimi ilgi paltai arba skraistės apsiūtos kailiais su aukštomis apykaklėmis. Kadangi medžiagos daugumoje blizgančios, ypatingai viršutinėje dalyje, tai papuošalų irgi mažai: tik segės, nedideli auskarai arba mažai kaklo papuošalai.

Visos šukuosenos buvo labai paprastos. Plaukai sušukuoti lygiai, kiek pakelti, perrišti kaspinu, susukti į mažą kuodą arba įpinti į kasą. Nebuvo jokių suveltų plaukų, garbanų ir stačių šukuosenų. Palaidi plaukai, kurių buvo labai mažai, siekė tik ausis. Visa tai beveik priminė prieškarines gimnazistiškas šukuosenas.

Šiame demonstravime buvo tik viena vestuvinė suknelė - sidabrinė su melsvu vualiu.

Pasibaigus spektakliui išėjo visos modeliuotojos ir madų kūrėjai, kuriuos publika pasveikino ovacijom ir gausiais plojimais. Sportiniai apsirėdę jaunuoliai išnešė didžiulę ir plevesuojančią itališką vėliavą, kuria apdengė visus Ispaniškus laiptus.

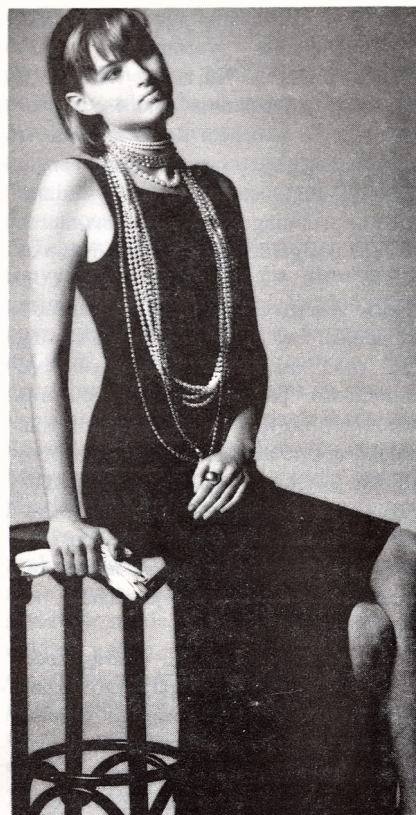
Visas demonstravimas ir modeliuotos mados pasižymėjo preciziniu profesionališkumu, meniška apdaila ir aukščiausio lygio elegancija.

Madų radiniai

Netoli Amerikos krantų buvo surastas 17 amžiuje paskendęs laivas. Tarp visų įdomybių buvo pora vyriškų batų, kurie savo stiliumi ir forma tikti ir šiem laikam. Taip pat bekasinėjant prie Rygos buvo aptikta batų dirbtuvė iš 16 amžiaus. Ir čia moteriški bateliai nesiskyrė nuo mūsų nešiojamų.

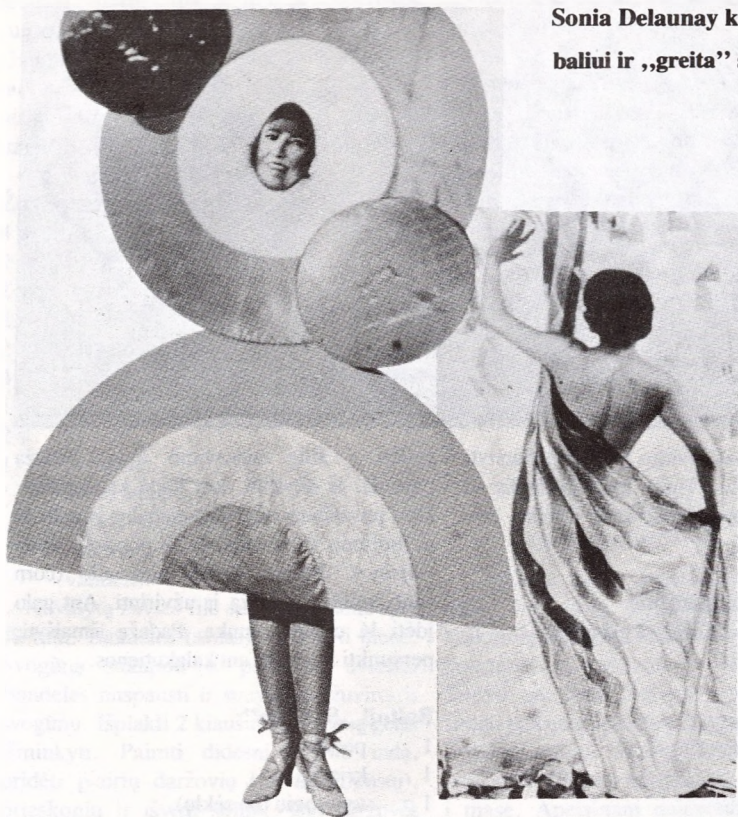
Menas madose

Šio amžiaus pradžios žinoma menininkė Sonia Stern-Delaunay turėjo tam tikros

Visada elegantiškos
išėiginės juodos suknelės

Sonia Delaunay kūryba kaukių baliui ir „greita“ suknelė

įtakos ir rūbų kūrime. Ji buvo gimusi 1885 metais turtingoje žydų šeimoje Rusijoje. Ji studijavo meną St. Petersburge ir Paryžiuje. Ištekėjusi už menininko Delaunay, kartu su savo vyru atsidavė kūrybai. Pirmiausia ji pradėjo daryti fantastinius kostiumus, kuriuos dėvėdavo menininkų baliuose, kurie vykdavo Paryžiuje kiekvieną savaitę. Ji sukdavo ornamentus ir medžiagom, kurias išdažydavo įvairiausiais atspalviais. Ji darydavo margus lovų užklojimus savo vaikam. Vėliau ji sukūrė daug dekoracijų ir scenos kostiumų įvairiom operom ir baletam. Laike karo ji gyveno Madride ir čia ji turėjo „Casa Sonia“ rūbų butiką, kurį labai mėgo lankyti aukštuomenės damos.

1923 metai.

Muilas

Paprasčiausia mūsų odos valymo priemonė yra vanduo ir muilas. Muilas yra gaminamas iš vandens, riebalų ir šarmo. Vėliau atsirado įvairios sintetinės medžiagos, chemikalai, kvepalai ir t.t. Muilo yra įvairių rūšių, pagal riebumo laipsnį ir įvairių chemikalų sudėtį, jį reikia pritaikyti savo odai, o ypač veidui. Sausai odai tinkamesnis yra riebesnis muilas — gerai išvalantis. Turinčiom labiau jautrią odą, geriausia pasitarti su gydytoju (odos specialistu). Turinčiom normalią odą irgi reikia muilą pritaikyti savo poreikiams.

1. „Baby“ muilas. Yra pats švelniausias, tinka jautriai odai.

2. „Castile“ muilas (paprastas muilas be kvapų). Turi privalumą, nes čia riebalams yra naudojamas alyvuogių aliejus. Pigiuose muiluose yra vartojama iš įvairių atmatų išspausta ir cheminiai išvalyta alyva. Dugumoje muilų yra vartojamas augalinis aliejus. „Castile“ muilas jokių kitų privalumų neturi.

3. **Kakavos sviesto (cocoa butter) muilas.** Netinka visom odos rūšim. Čia vietoj aliejaus yra vartojamas kakavos sviestas.

4. **Valymo muilas (detergent).** Visi sintetinių medžiagų muilai yra priskiriami „detergentų“ grupei. Tai nereikia, kad juos reikia priskirti indų ar skalbimo

„detergentų“ kategorijai. Kai kurie iš jų yra labai švelnūs, nes turi mažai šarmo. Šie muilai netinka visų rūšių odai, nes savyje turi daugiau riebalų, juos reikia vartoti su labai šiltu vandeniu ir gerai nuplauti. Blogai nuplovus lieka muilo plėvelė odos paviršiuje ir erzina odą.

5. **Kvapo pašalinimo muilas (deodorant).** Šis muilas turi chemikalų, kurie panaikina kūno paviršiuje atsirandančias bakterijas — nemalonų kvapą. Šis muilas tinka tik labai prakaituojančiai odai. Veidui šis muilas visai netinka ir bendrai jo nereikėtų dažnai naudoti. Ir paprastas muilas nuplauna prakaituojančią odą jos nesuerzindamas.

6. **Plaukiojantis muilas.** Pats geriausias yra „Ivori“ firmos. Jis yra švelnus ir tinka visų rūšių odai. Jo cheminė sudėtis odos neriebina ir nesašina, neturi bereikalingų kvapų ir priedų. Šis muilas nėra brangus ir visur gaunamas.

7. **Įvairūs tualetiniai prancūziški ir kiti labai brangūs muilai.** Turi savyje mažiau šarmo ir daugiau riebalų, jie nedžioviną odos. Panašių muilų, tik ne tokių brangių, yra sintetinių — valymo muilų kategorijoje, jie yra tinkami ir savo paskirtį gerai atlieka, pvz. „Dove“, „Caress“ ir t.t.

8. **Vaisių, daržovių ir žolelių muilai.** Tai gana paplitęs produktas, nes dabar yra labai populiarūs įvairūs „naturališki“ pavadinimai. Šio muilo galima gauti net suvenyrų krautuvėse, jie yra gražių spalvų ir tinkamo kvapo — pagal pavadinimą. Šį muilą, turint jautresnę odą, reikia vartoti labai atsargiai. Taip vadinami „vaisiai ir daržovės“ yra sintetiniai pagaminti, su sintetiniu kvapu ir spalva (šalia tikrų vaisių bei daržovių jie net negulėjo...). Jie savyje turi daug alkoholio ir cheminių priedų. Jautresnei odai yra netinkami.

9. **Gydomieji muilai.** Tinka tik turint specialias odos problemas, skiriami gydytojo.

10. **Tualetinis muilas.** Šie muilai yra gaminami specialiu procesu, kaip ir brangesnieji. Turint jautresnę odą reikia saugotis. Tinka, kur nėra jokių problemų.

11. **Persviečiamas muilas (transparent).** Tinka įvairių rūšių odai, turi savyje mažai šarmo, gerai išvalo ir yra labai švelnus. Sena ir žinoma firma yra „Pears“. Juos reikia laikyti sausiau. Palikus muilo indelyje kur yra vandens, muilas sutirpsta. Šie muilai yra kiek brangesni, bet vertingi.

Reikia vengti vartoti pigaus, nežinomo ir su įvairiais kvapais muilo. Veido odos naujos nepadarysi, reikia stengtis esamą gerai išlaikyti, o muilas čia atlieka didelį darbą.

• Šeiminių kampelis

Veda L. MURAUSKIENĖ

Bulviniai blynėliai

- 2 vidutinės bulvės,
- 1 vidutinis zukinis,
- 1 mažas svogūnas,
- 2 štl. citrinos sunkos,
- 2 štl. miltų,
- 2 kiaušiniai,
- druskos, pipirų, aliejaus.

Bulves, zukinį ir svogūną sutarkuoti. Nusunkti skystį. Įmaišyti citrinos sunką ir prieskonius. Išplakti kiaušinius, persijoti miltus ir viską sumaišyti. Jei perskysta, galima įdėti šaukštą džiovintų aliejų gerai įkaitinti keptuvėje ir šaukštu dėti mažus kupstelius. Gerai pakepinti iš abiejų pusių, kad gražiai paruduotų. Nusausinti ant popierinių rankšluostėlių. Palaikyti per naktį šaldytuve. Sekančią dieną pašildyti orkaitėje ir servuoti su rūgščia grietine.

Daržovių „Ratatouille“

- 1 baklažanas (eggplant),
- 6 zukiniai,
- 6 pomidorai,
- 2 p. mažų pomidorėlių (plum),
- 1 žalias pipiras,
- 1 svogūnas (mažas),
- 3 p. grybų,
- ¼ štl. garstyčių miltelių,
- ¼ štl. česnako miltelių,
- ½ štl. svogūno miltelių,
- ¼ p. Parmesano sūrio.
- druskos, pipirų, sviesto.

Baklažaną nulupti ir supjaustyti kubeliais. Zukinius supjaustyti storom riekėm. Pomidorus nuplūkyti, nulupti odeles, išpjauti daigą ir supjaustyti į 4 - 6 dalis, mažus pomidorėlius nepjaustyti. Svogūną supjaustyti plonom riekelėmis ir patroškinti svieste. Žalią pipirą perpjauti, išimti sėklas ir baltą odele; sukapoti mažais šmoteliais. Visą sudėti į virimo indą ir ant lengvos ugnies užvirinti. Pagal skonį sudėti prieskonius. Sumažinti temperatūrą ir pavirinti apie 30

min. Supilti į servavimo indą ir pabarstyti Parmesano sūriu. Tinka kaip užkandis su paskrudinta duona arba kaip priedas prie mėsos patiekalų.

Kimšta kalakuto krūtinė

- 1 kalakuto krūtinė (2 gabalai),
- 2 svogūnai,
- 1 salieras,
- ½ p. žalių pipirų,
- ½ p. mažų morkelių,
- 2 p. grybų,
- 1 pomidoras,
- ¼ štl. „Thyme“,
- 2 štl. aliejaus,
- 1 p. džiovintų aliejų,
- druskos, pipirų,
- ¼ p. vandens,
- sviesto.

Svogūną smulkiai sukapoti. Salierą nulupti, morkes nugarndyti ir supjaustyti plonom riekelėmis. Žalią pipirą perpjauti, išimti sėklas, baltą odele ir smulkiai sukapoti. Grybus nuvalyti ir pailgai supjaustyti. Pomidorą nuplūkyti, nulupti odele, išpjauti daigą ir išmesti grūdus. Paimti didesnę keptuvę, įkaitinti aliejų ir pakepinti svogūną — apie 1 minutę. Tada paeiliui ir maišant dėti kitas daržoves ir kepinti apie 2 min. Ant galo sudėti pomidorus, grybus, prieskonius ir vėl pakepinti apie 2 min. Džiovintus aliejus pasigaminti iš senos baltos duonos ir įmaišyti su daržovėmis. Paimti krūtinės (2) gabalus ir nuo kiekvieno nuimti ½ odos, kalakutieną padėti ant lentos (oda turi būti apačioje), uždengti vaškiniu popierium ir paėmus sunkesnę keptuvę gerai padaužyti, kad plonai susiplotų.

Daržovių kimšalą sudėti ant suplotos kalakutienos ir susukti. Palikta oda turi būti viršuje. Susuktus gabalus reikia perišti virvute 3 vietose. Kepimo indą patepti aliejumi, sudėti kalakutieną ir ant viršaus uždėti sviestą, įpilti ¼ p. vandens ir kepti 1½ val. prie 350°. Iškeptą kalakutieną išimti ir

sudėti į šiltą servavimo indą. Padažą paruošti iš skysčio, kur kepė kalakutieną. Nuo paviršiaus nugriebti riebalus ir įpilti ¼ p. buljono (vištienos) ir ¼ puoduko vyno (virimo). Paimti 4 štl. krakmolo (corn šant supilti į padažą ir užvirinti. Ant galo įdėti ½ citrinos sunką. Padažą išmaišyti, persunkti ir užpilti ant kalakutienos.

Baltoji „Sangria“

- 1 persikas,
- 1 kriaušė,
- 1 p. vynuogių (be sėklų),
- 2 riekelės citrinos,
- 1 riekelė apelsino,
- 2 štl. cukraus,
- 4 p. balto vyno (dry),
- 2 p. gazuoto vandens (club soda).

Kriaušę ir persiką nuplauti, nulupti supjaustyti riekelėmis. Vynuoges nuplauti ir nuskabinti nuo šakelių. Vaisius sudėti į stiklinį servavimo ąsotį, užberti cukrų ir supilti vyną. ąsotį uždengti ir palaikyti šaldytuve per naktį arba bent 8 valandas. Prieš servuojant supilti gazuotą vandenį. Į vyno stiklus įdėti po gabalėlį ledo, vaisių ir užpilti gėrimu.

Vietoj balto vyno galima naudoti vynuogių sunką, tada nereikia dėti cukraus.

Salierų sriuba

- 1 štl. sviesto,
- 2 p. kapotų salierų,
- 1 kapotas svogūnas,
- 1 supjaustyta bulvė,
- 2 p. vištienos buljono,
- 1 štl. kapotų petražolių,
- 2 p. pieno,
- 2 štl. tarkuotų morkų,
- 2 štl. tarkuotų šalių,
- druskos, pipirų.

Į sunkesnį indą sudėti sviestą, kapotus salierus, svogūną ir bulvę. Uždengti ir ant labai lengvos ugnies patroškinti apie 10 min. Supilti buljoną, sudėti kapotas petražoles ir

lengvai pavirinti apie 30 min. Kai daržovės suvirs, kiek atvėsinti ir sumalti blenderiu. Galima perkošti. Tada sudėti prieskonius, tarkuotą morką ir salierą, supilti pieną, viską išmaišyti. Gerai pakaitinti, bet neleisti užvirti.

Žuvies maltinis

- 4 p. vandens,
- 2 sv. žuvies,
- 1 sv. daržovių,
- 2 bandelės,
- 2 kiaušiniai,
- 4 kietai virti kiaušiniai,
- 1 p. pieno,
- 2 št. sviesto,
- 1 svogūnas,
- lauro lapelių,
- pipirų (allspices),
- druskos,
- vandens.

Nuvalytą žuvies filė pamirkyti piene apie 30 min. Bandeles (senas) pamirkyti piene. Svogūną sukapoti ir pakepinti svieste. Bandeles nuspausti ir sumalti su žuvimi ir svogūnu. Išplakti 2 kiaušinius ir viską gerai išminkyti. Paimti didesnę virimo indą, pridėti įvairių daržovių (tik ne kopūstų), prieskonių ir išvirti sultinį. Kai daržovės suminkštės, nusunkti. Sultinį supilti vėl į virimo indą. Paimti marlę arba ploną rankšluostėlį, patepti sviestu, sudėti ½ paruoštos žuvies, į vidurį sudėti nuluptus virtus kiaušinius ir uždėti likusią žuvį. Ranka padaryti bandelės pavidalą, apvynioti medžiaga ir suriši galus. Atsargiai sudėti į sultinį ir virti apie 1 val. Atsargiai nuimti medžiagą ir supjaustyti storom riekėm. Apipilti padažu. Tinka kaip šiltas arba šaltas patiekalas.

Grietinės padažas

- 1 p. rūgščios grietinės,
- 1 št. sviesto,
- 2 št. miltų,
- ½ citrinos sunkos,
- druskos, pipirų.
- kapotų petražolių.

Sviestą pakepinti, sudėti miltus ir maišant supilti grietinę. Sudėti prieskonius, išmaišyti ir užvirinti. Tinka prie žuvies patiekalų.

Obuolinis omletas

- 2 sv. obuolių (spy),
- 2 štl. cukraus,
- ½ citrinos žievelės,
- 4 kiaušiniai,
- 2 št. cukraus,
- 2 št. migdolų,
- 1 štl. cukraus pudros.

Obuolius nulupti, supjaustyti skiltelėmis, sudėti cukrų, tarkuotą citrinos žievelę, įpilti truputį vandens ir patroškinti 5 min. Obuolius sudėti į stiklinę sviestu pateptą kepimo formą. Kiaušinių trynius ištrinti su cukrumi, sudėti tarkuotus migdolus, baltymus išplakti ir viską lengvai išmaišyti. Užpilti ant obuolių, kepti orkaitėje apie 30 min. Iškepus tuoj pabarstyti cukraus pudra ir servuoti.

Šaldytas apelsinų saldis

- 2 „sponge cake“ pyragai,
- 2 p. pieno,
- 1½ št. kukurūzų krakmolo (corn starch),
- ¼ p. cukraus,
- 3 št. apelsinų sunkos (šviežios),
- 2 apelsinai,
- 2 kiaušiniai,
- plakamos grietinėlės,
- apelsinų skiltelių.

„Sponge cake“ pyragus perpjausti į dvi dalis, kad būtų 4 sluoksniai. Sumaišyti krakmolą ir cukrų. Pašildyti pieną. Įmaišyti krakmolą su cukrumi ir apelsinų sunką. Šildyti ant labai lengvos ugnies, maišant sudėti tarkuotą apelsinų žievelę ir labai gerai išplaktus trynius. Maišant 1 minutę pavirinti. Atvėsinti. Išplakti baltymus ir lengvai įsukti į masę. Apelsinam nulupti baltą odelelę ir supjaustyti mažais gabalėliais. Išplaktą masę uždėti ant trijų pyrago sluoksnių, kiekvieną pabarstyti apelsino gabalėliais. Sudėti vieną ant kito, ant viršaus uždėti sluoksnį be nieko. Suvynioti į vaškinį popierių ir palaikyti šaldytuve 24 valandas. Prieš servuojant viršų papuošti plakta grietinele ir apelsinų skiltelėmis.

Agurkų skonio sviestas

- ½ p. sviesto,
- ½ agurko (English),
- 1 štl. druskos,
- 1 citrinos sunka.

Sviestą išplakti. Agurką („English“ be sėklų) nulupti ir sutarkuoti. Viską gerai sumaišyti su druska ir citrinos sunka. Sviestą sudėti į pailgą indelį ir atšaldyti. Servuojant supjaustyti riekelėmis. Tinka prie šaltų mėsų ir žuvų.

Kepti pomidorai

Nepernokusius pomidorus nuplauti ir supjaustyti storom riekėmis. Gerai pavolioti miltuose, pabarstyti druska ir pipirais. Keptuvėje įkaitinti ¼ p. aliejaus ir pakepinti pomidorus iš abiejų pusių, kad gražiai paruduočiau. Pomidorus išimti ir laikyti šiltai. Į tą pačią keptuvę įdėti šaukštą sviesto ir įpilti ½ p. karšto pieno. Pavirinti, kol kiek sutirštės. Užpilti ant pomidorų. Tinka prie

įvairių mėsų ir užkandžių.

Pomidorai su kiaušininiais

Nupjauti pomodoro viršunę, išskaptuoti vidų. Įmesti kiaušinių, pabarstyti druska, pipirais, kapotom petražolėmis, ant viršaus užberti žiupsnelį džiovintų sėklų ir uždėti gabalėlį sviesto. Kepti orkaitėje prie vidutinės temperatūros, kol kiaušinis sukeps. Servuoti su paskrudinta duona.

Morkų gėrimas

- 1 sv. morkų,
- 1 p. vandens,
- ½ p. spanguolių sunkos,
- cukraus pagal skonį.

Morkas nuvalyti, sutarkuoti ir užpilti virintu-atšaldytu vandeniu. Uždengti ir palaikyti 3 val. Po to nusunkti, įpilti spanguolių sulčių ir įdėti cukraus (pagal skonį). Gerai išmaišyti.

Obuolių putėsiai

- 2 sv. kepimo obuolių,
- ½ štl. cinamono miltelių,
- ½ p. cukraus,
- 2 kiaušinio baltymai,
- ½ p. raudonų uogų (vyšnių),
- uogienės,
- kapotų riešutų.

Obuolius iškepti orkaitėje, atvėsinti ir pertrinti per sietelį. Į obuolių košę sudėti cukrų, cinamoną, kiaušinio baltymus ir gerai išplakti elektriniu plaktuvu. Raudonas uogas (vyšnias, avietes ir t.t.) perpjausti pusiau ir įmaišyti į išplaktas putas. Sudėti į mažus servavimo indelius ir šaldyti šaldytuve. Servuojant papuošti uogiene ir pabarstyti kapotais paskrudintais riešutais.

Avižinių dribsnių apkepimas

- 2 p. pieno,
- ½ p. avižinių dribsnių (rolled oats),
- 4 kiaušiniai,
- 3 št. cukraus,
- 3 št. uogienės,
- 2 št. sviesto,
- 1 št. džiovintų sėklų,
- 1 št. vanilinio cukraus,
- druskos.

Pieną užvirinti, subert dribsnius, įdėti druskos (pagal skonį) ir išvirti tirštą košę. Ištrinti sviestą, cukrų, vanilinį cukrų ir kiaušinių trynius. Košę atvėsinti ir maišant dalimis sumaišyti su trynių mišiniu ir gerai ištrinti. Kepimo formą patepti sviestu ir pabarstyti džiovintais sėklais. Košės mišinį padalyti į dvi dalis, sudėti pusę į kepimo formą, uždėti uogienę ir sudėti antrą pusę košės. Paviršius išlyginti ir patepti kiaušiniu. Kepti vidutinėje temperatūroje apie 40 min.

"DP: LITHUANIAN IMMIGRATION TO CANADA AFTER THE SECOND WORLD WAR",

365 psl., 40 iliustracijų,

parašyta **Dr. Mildos Danytės**, išleista "Multicultural History Society of Ontario". Minkštais viršeliais — \$14.95, kietais — \$19.95, persiuntimui pridėti \$1.50.

Užsakymus ir čekius siųsti: D. S. Danys, 1681 Ainsley Dr.,
Ottawa, Ontario K2C 0S8

• Atsiųsta paminėti

1987 Kalendorius — Lithuanian Calendar; paruošė — **Stasys Prakapas**; išleido Pri-sikėlimo par. ekonominė sekcija; tiražas 3.000 egz., 204 psl., kaina nepažymėta; gausiai iliustruotas ir įdomus leidinys.

Kanados Lietuvių Dienos XXXI, Mon-trealis 1986 m.; Lietuvių Dienų programa ir visuomeniškos veiklos aprašymai; red. — **J. Šiaučius**; tiražas 400 egz., 98 psl., kaina nepažymėta.

Stebėtinu Keliu — N.P.M. Seserys 50 metų Šiaurės Amerikoje 1936-1986; pa-ruošė — ses. O. Mikailaitė; meniškai api-pavidalino — dail. A. Sutkuvienė; 96 psl., gausiai iliustruotas leidinys.

Naikinamieji — **Ava Saudargienė**; išleido leidykla „Nida“; vaizdžiai surašyti politinio kalinio pasakojimai, pailiustruoti dokumentų nuotraukomis; 224 psl., kaina \$9.00.

Įsibrovėlė — **Marija Tūbelytė-Kuhlmanienė**; novelių rinkinys; išleido „Lietu-viškos Knygos Klubas“; viršelis autorės; 170 psl., kaina \$7.50.

Pasikalbėkim, Dieve — **Liūda Rugie-nienė**; dailininkė — **Birutė Rauckienė**; leidėjai — Lietuvos krikščionybės jubile-jaus komitetas; 91 psl., kaina \$2.00; gausiai iliustruotas, dailus leidinys Sąmoningo Tikėjimo Metams paminėti.

Lithuanian Catholic Religious Aid — Twenty-Fifth Anniversary; minėjimo iškil-mių programa.

Rinktiniai Raštai I — Filosofinės Studij-os — **Stasys Šalkauskis**; išleido — Lietu-vių Katalikų Mokslo Akademija, Roma, 1986 m.; redaktorius — **dr. J. Girnius**; raštų serija leidžiama autoriaus gimimo 100-čiui paminėti; 680 psl., kaina \$40.00.

Pasaulio Lietuvis — leidinys bendruo-menės minčiai ir gyvenimui; leidėjai — PLB; redaguoja redaktorių kolektyvas, pre-

numerata metams — \$10.00 redakcijos ir administracijos adresas: Pasaulio lietuvis, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill., 60636, U.S.A., Tel. (312) 778-2200.

Švietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo leidinys. Žurnalas mokyklai ir šeimai; lei-dėjai JAV LB Švietimo Taryba; redaktorė — **Stefanija Stasienė**, 18112 Windward Rd., Cleveland, Ohio, U.S.A. 44119; ad-ministratorius — **Juozas Plačas**; 3206 W. 65th Pl., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; išeina du kartus per metus, prenumerata \$4.00.

Lietuvių Dienos — mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas, lietuvių ir anglų kalbomis; redaguoja redakcinė kolegija; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif. 90029, U.S.A.; prenumerata metams — \$20.00, Kanadoje — \$25.00.

Metmenys — periodinis kultūrinis leidinys; redaktorius — **Vytautas Kavolis**; administratorė — **M. Paškevičienė** — 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; keturių numerių prenumerata — \$10.00; leidžia AM&M Publication.

Tėvynės Sargas — politikos ir socialinių mokslų žurnalas; redaktorius — **A.J. Kasulaitis**, 894 East 22-rd Street, Euclid, Ohio 44123, U.S.A.; administracija: **A. Viliušis**, 4050 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60632, U.S.A.; vieno numerio kaina — \$4.00.

Naujoji Viltis — LSTK Neo-Lituania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga; reda-guoja — **A. Laikūnas**, **B. Nemickas**, **V. Valiukėnas**; administratorius — **B. Kaskai-tis**, 935 Beverly Rd., Cleveland Hts., Ohio 44121 U.S.A.; vieno numerio kaina — \$4.00.

Ateitis — lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas; redaguoja — redakcinis kolekty-vas; leidėjai — Ateitininkų Federacija; administratorius — **J. Polikaitis**, 7235 South Sacramento Ave., Chicago, Ill. 60629, U.S.A.; prenumerata metams — \$12.00.

Chronicle of the Catholic Church in Lithuania: Published by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America; 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, U.S.A.

Lituanus — Lithuanian quarterly — kultūros mokslo žurnalas anglų kalba; reda-guoja **A. Klimas**, **T. Remeikis**, **B. Vaškelis**; prenumerata metams \$10.00; adresas: **Lituanus** — 6621 S. Troy, Chicago, Ill., U.S.A.

Skautų Aidas — Lietuvių Skautų S-gos leidinys jaunimui, redaktorius — **A. Saulai-**

DĖKOJAME
VISIEM UŽ
KALĖDINIUS
IR
NAUJŲ METŲ
SVEIKINIMUS!

REDAKCIJA IR
ADMINISTRACIJA

tis, S.J.; adresas — 2345 West 56 Street, Chicago, Ill., U.S.A. 60636; administratorė — M. Jonikienė; adresas — 6346 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; prenumerata metams — \$5.00.

Technikos Žodis — A.L. Inžinierių ir Architektų S-gos leidinys; redaguoja kolektyvas: administratorius — A. Brazdžiūnas; 7980 W. 127 St. Palos Park, Ill., 60464, U.S.A.; prenumerata metams \$6.00.

Šaltinis — tikišbinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Sv. Kazimiero Sąjunga ir Tėvai marijonai; redaguoja k. S. Matulis, MIC. Metinė prenumerata — \$6.00, adresas: 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham, NG2 6AH, England.

Saleziečių Balsas — leidžia Lietuviai Saleziečiai; redaguoja — k. M. Burba, S.D.B.; redakcijos adresas — Lituani Don Bosco, Via Colonna 2, 00044 Frascati (Roma) — Italia.

Laiškai Lietuviams — Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas: redaktoriaus J. Vaišnys, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, U.S.A.; prenumerata metams — \$10.00

Moterų Dirva — L.R.K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; prenumerata metams — \$7.00 Amerikoje, kitur — \$8.00. Adresas — 3005 N. 124th St., Brookfield, Wis. 53005, U.S.A.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N.P.M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata \$10.00 adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., U.S.A., 06260.

Krivulė — leidžia Vakarų Europos Lietuvių Sielovada; redaguoja — k. P. Celiešius; adresas — Kirchenstr. 5, 8939 Bad Woerishofen, W. Germany.

Akiraciai — atviro žodžio mėnraštis; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 6821 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill., 60629, U.S.A.; metinė prenumerata \$8.00.

The Observer — a newspaper published monthly by the Lithuanian Roman Catholic Federation of America; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 4545 W. 63rd. Street, Chicago, Ill., U.S.A., 60629; metinė prenumerata \$10.00

ELTA — Information Bulletin, Lithuanian National Foundation: 345 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y., 11207, U.S.A.

AUKOJO:

\$50.00 — E. Čizikienė, Toronto, Ont., - a.a. E. Račkauskienės atminimui;

\$20.00 — A. Išganaitienė, Montreal, Que. - a.a. J. Ambrozaitienės atminimui;

\$25.00 — St. Catherines Apylinkės Valdyba;

\$20.00 — J. Valienė, Woodstock, Conn.; C. Janušauskienė, Chicago, Ill. M. Šimkienė, Surfside Fla.' G. Kenter, Danbury, Conn.

\$10.00 — M. Adomaitienė, LaSalle, Que.; B. Stalioraitienė, Toronto, Ont., M. Meškauskienė, Hamilton, Ont., J. Ruslienė, Toronto, Ont.; A. Žaldokienė, Calgary, Alb., dr. B. Girmius, Allen, Mich.; K. Smilgienė, Vancouver, B.C.; I. Juodaitienė, Holden, Mass.; E. Purtulienė, St. Petersburg, Fla.; S. Kučinskienė, Toronto, Ont.; E. Senkuvienė, Toronto, Ont.; A. Būdžinauskienė, Waterbury, Conn.

\$8.00 — D. Staškevičienė, Verdun, Que.; H. Bagdonienė, Oak Lawn, Ill. O. Deiveikienė, Los Angeles, Calif.; A. Pintsch, W. Milford, N.J.;

\$5.00 — Z. Vainauskienė, Hamilton, Ont.; dr. A. Šidlauskaitė, Carp, Ont.; D. Jankūnienė, Hamilton, Ont.; M. Zubrikenė, Weston, Ont.; S. Liuimienė, Toronto, Ont.; I. Kaliukevičienė, Port Severn, Ont.; kun. K. Kučingis, Los Angeles, Calif.; A. Craig, Toronto, Ont.; E. Krasauskienė, S. Pasadena, Fla.; V. Mikelėnienė, Islington, Ont.; E. Barišienė, Windsor, Ont.

\$4.00 — D. Danienė, Ottawa, Ont.

\$3.00 — E. Bernotienė, Montreal, Que.; S. Sinkevičienė, Mississauga, Ont.; B. Jonaitienė, Mississauga, Ont.; E. Giedrienė, Toronto, Ont.; A. Budžinauskienė, Waterbury, Conn.; H. Giedraitienė, Wil- lowick, Ohio; M. Rybįj, Hamilton, Ont.; A. Petraitienė, Richmond Hill, N.Y.; A.V. Čiuprinskienė, Vienna, Ont.; O. Rutkauskienė, Livonia, Mich.; J. Lapkienė, Palos Hills, Ill.; M. Pranaitienė, Etobicoke, Ont.; L. Sakalienė, Hamilton, Ont.; P. Saplienė, Toronto, Ont.; J. Gabrinienė, St. Catherines, Ont.; M. Švedienė, Cicero, Ont.; S. Staniškienė, Detroit, Mich.; G. Bakienė, S. Pasadena, Fla.; N. Čerekienė, Warren, Mich.; D. Milienė, Baltimore, Md.; E. Kasputienė, Warren, Mich.; E. Benotienė, Montreal, Que.

\$2.00 — E. Ribokienė, Brockton, Mass.; G. Ambrozaitienė, Kalamazoo, Mich.; J. Staškienė, Yonkers, N.Y.

MOTERS LAIMIKIS BUS

TRAUKIAMAS KOVO VIDURYJE

GARBĖS PRENUMERATORĖS:

M. Adomaitienė, LaSalle, Que.; K. Ališauskienė, Toronto, Ont.; W. Abramikas, Springfield, Ill.; E. Adomavičienė, Scarborough, Ont. (2 m.); O. Adomaitienė, Annandale, Vi.; E. Bilevičienė, Hamilton, Ont. (2 m.); J. Butkienė, London, Ont.; J. Baltuonienė, LaSalle, Que.; A. Barauskienė, McHenry, Ill. (2 m.); R. Barienė, Bridgeport Ct.; D. Bražienė, Mississauga, Ont. (2 m.); E. Barisienė, Windsor, Ont.; P. Budrienė, Elizabeth, N.J.; A. Briedienė, W. Bloomfield, Mich. A. Craig, Toronto, Ont.; J. Černauskienė, Duluth, Minn.; A. Dubickienė, Burlington, Ont.; O. Damienė, Naperville, Ill.; St. Didžiulienė, Cicero, Ill.; D. Fidlerienė, Deep River, Ont. (2 m.); J. Gabriėnė, St. Catherines, Ont.; dr. B. Girmius, Allen Park, Mich.; M. Garkūnienė, Dundas, Ont.; E. Giedrienė, Toronto, Ont.; E. Grušienė, St. Petersburg, Fla.; K. Garbauskas, Great Neck, N.Y. (2 m.); B. Jonaitienė, Mississauga, Ont.; I. Ignaitienė, Toronto, Ont. (2 m.); E. Lorenz, Toronto, Ont.; G. Lapienė, Don Mills, Ont.; S. Liuimienė, Toronto, Ont.; E. Liaugaidienė, Parsip- pony, N.J. (2 m.); I. Kaliukevičienė, Port Severn, Ont.; E. Krasauskas, Pasadena, Fla.; E. Kutkienė, Dearborn, Mich.; S. Kisieliėnė, Kenosha, Wisc. (2 m.); P. Kar- dokienė, Baltimore, Md. (2 m.); G. Kenter, Danbury, Conn. (2 m.); A. Knezenienė, New Britain, Conn.; K. Meškauskienė, Hamilton, Ont. (2 m.); D. Milienė, Balti- more, Md.; B. Masaitienė, La Mirada, Calif.; S. Meškauskienė, Toronto, Ont.; L. Meškauskienė, Hamilton, Ont.; K. Nenor- tienė, Manchester, Conn.; M. Noreikienė, Nesconset, N.Y.; S. Petkevičienė, Hamil- ton, Ont.; R. Pleiniėnė, Hamilton, Ont. (2 m.); St. Petraitienė, Toronto, Ont.; I. Rasienė, Cambridge, Mass.; E. Rudienė, Worcester, Mass.; O. Šeidienė, Montrose, N.Y. (2 m.); I. Suvaizdienė, Cicero, Ill.; B. Stalioraitienė, Toronto, Ont.; Z. Sakalienė, Hamilton, Ont. (2 m.); A. Šiugždinienė, Edmonton, Alb.; dr. A. Šidlauskaitė, Carp, Ont.; K. Smilgienė, Vancouver, B.C.; L. Skripkutė, Hamilton, Ont.; V. Stirbienė, Toronto, Ont.; E. Senkuvienė, Toronto, Ont.; A. Šležienė, Flossmoor, Ill. (2 m.); S. Tauterienė, St. Catherines, Ont.; R. Urbonienė, Montreal, Que.; E. Vilu- tienė, Santa Monica, Calif. (2 m.); E. Vydienė, Kennebunkport, Ma.; A. Valienė, Toronto, Ont. (2 m.); S. Vaškienė, S. Peters- burg, Fla.; A. Žilvytienė, Hamilton, Ont. (2 m.); A. Žaldokienė, Calgary, Alb. (2 m.); M. Žemaitienė, Scarborough, Ont.